

Kauno technologijos universitetas

Cheminės technologijos fakultetas

Naujos sandaros puslaidininkių sintezė ir charakterizavimas

Baigiamasis magistro projektas

Marius Eidimtas

Projekto autorius

Prof. Saulius Grigalevičius

Vadovas

Kaunas, 2020

Kauno technologijos universitetas

Cheminės technologijos fakultetas

Naujos sandaros puslaidininkių sintezė ir charakterizavimas

Baigiamasis magistro projektas Chemijos inžinerija (6211EX020)

> Marius Eidimtas Projekto autorius

Prof. Saulius Grigalevičius Vadovas

Lekt. Gintarė Kručaitė Recenzentė

Kaunas, 2020

Kauno technologijos universitetas Cheminės technologijos fakultetas Marius Eidimtas

Naujos sandaros puslaidininkių sintezė ir charakterizavimas

Akademinio sąžiningumo deklaracija

Patvirtinu, kad mano, Mariaus Eidimto, baigiamasis projektas tema "Naujos sandaros puslaidininkių sintezė ir charakterizavimas" yra parašytas visiškai savarankiškai ir visi pateikti duomenys ar tyrimų rezultatai yra teisingi ir gauti sąžiningai. Šiame darbe nei viena dalis nėra plagijuota nuo jokių spausdintinių ar internetinių šaltinių, visos kitų šaltinių tiesioginės ir netiesioginės citatos nurodytos literatūros nuorodose. Įstatymų nenumatytų piniginių sumų už šį darbą niekam nesu mokėjęs.

Aš suprantu, kad išaiškėjus nesąžiningumo faktui, man bus taikomos nuobaudos, remiantis Kauno technologijos universitete galiojančia tvarka.

(vardą ir pavardę įrašyti ranka)

(parašas)

Kauno technologijos universitetas

Cheminės technologijos fakultetas

Tvirtinu:	Suderinta:
Cheminės technologijos fakulteto dekanas	Polimerų katedros vedėja prof. dr. J.
prof. K. Baltakys	Bendoraitienė

Dekano potvarkis Nr. ST18-F-02-03 2020 m. 04 mėn. 2020 m. 04 mėn. 21 d. 22 d.

Baigiamojo magistro projekto užduotis

Projekto tema	Naujos sandaros puslaidininkių sintezė ir charakterizavimas				
Darbo tikslas ir uždaviniai	Darbo tikslas:				
	Susintetinti substituotų karbazolo žiedų donorinius fragmentus ir akceptorinius difenilsulfono arba benzofenono fragmentus turinčias medžiagas, ištirti jų termines ir optines savybes, kurios nurodo medžiagų panaudojimo organiniuose šviesos dioduose galimybę.				
	Šio darbo uždaviniai:				
	• Susintetinti ir charakterizuoti donoriniais fragmentais substituotus difenilsulfono arba benzofenono darinius.				
	 Ištirti gautų produktų termines ir optines savybes, taip pat jų panaudojimą organiniuose šviestukuose. 				
	• Sudaryti sintetinamų medžiagų gamybos technologinę schemą.				
Reikalavimai ir sąlygos	Turi būti visos privalomos baigiamojo projekto sudėtinės dalys kaip				
	nurodyta dekano 2019 m. kovo 28 d. potvarkiu Nr. V25-02-02				
	patvirtintuose "Pirmosios pakopos Cheminė technologija ir inžinerija ir				
	antrosios pakopos Chemijos inžinerija studijų programų baigiamųjų				
	projektų rengimo ir gynimo metodiniuose reikalavimuose".				
Vadovas	Prof. Saulius Grigalevičius				
	(vadovo pareigos, vardas, pavardė, parašas) (data)				

Užduotį gavau: Marius Eidimtas_

Eidimtas Marius. Naujos sandaros puslaidininkių sintezė ir charakterizavimas. Magistro baigiamasis projektas / vadovas prof. Saulius Grigalevičius; Kauno technologijos universitetas, cheminės technologijos fakultetas.

Studijų kryptis ir sritis (studijų krypčių grupė): Inžinerijos mokslai, Chemijos inžinerija.

Reikšminiai žodžiai: organiniai šviestukai, organiniai šviesos diodai, termiškai aktyvuojama uždelsto veikimo fluorescencija, matrica, emiteris, spalva, puslaidininkių sintezė.

Kaunas, 2020. 55 p.

Santrauka

Naujos kartos, termiškai aktyvuojami uždelsto veikimo fluorescenciniai (TAPVF) šviestukai turi didelį susidomėjimą mokslinėje bendruomenėje. Lyginant su ankstesniais metalo kompleksiniais arba tik singletinę fluoresenciją skleidžiančiais organiniais šviesos diodais, TAPVF pasižymi geromis elektroliuminescencinėmis savybėmis ir nereikalauja brangių ir aplinkai pavojingų reagentų. Šios medžiagos emisiniame sluoksnyje tinkamos naudojant jas kaip emiterius ir kaip matricas. Dėl matomo didelio potencialo šių šviestukų pritaikymo rinkai, įvairios mokslininkų grupės siekia atrasti termiškai stalbilesnius, ryškesnės spalvos, ir geresnių elektroliuminescensinių savybių medžiagas. Didelis dėmesys skiriamas pigių ir efektyvių mėlynos ir baltos spalvos šviesą skleidžiančių prietaisų kūrime.

Šiame darbe aprašytos susintetintos substituotus karbazolo žiedus turinčioss difenilsulfono arba benzofenono medžiagos. Šių produktų charakteristikos patvirtintos termogravimetrinės analizės, diferencinės skenuojamosios kalorimetrijos, branduolių magnetinio rezonanso ir masių spektroskopijos metodais. Medžiagos buvo panaudotos daugiasluoksnių TAPVF prietaisų kūrime, naudojant jas emisiniame sluoksnyje kaip matricas. Geriausias efektyvumo savybes turėjo prietaisas, kurio emisinį sluoksnį sudarė bis[4-{3-(4-karbazol-9-ilfenil)karbazol-9-il}fenil]sulfono matrica su komerciniu 4CzIPN emiteriu. Prietaisas su disperguotais 12,5 % emiterio skleidė žalios spalvos šviesą. Šviestuko įsijungimo įtampa buvo 5,2 V, maksimalūs energetinis, srovės ir išorinis kvantinis efektyvumai atitinkamai buvo 39,9 lm/W, 44,7 cd/A ir 14,1 %. Maksimalus skaistis siekė 16220 cd/m².

Eidimtas Marius. Synthesis and Caracterization of New Structure Semiconductors. Master's Final Degree Project/ supervisor prof. Saulius Grigalevičius; Faculty of Chemical Technology, Kaunas University of Technology.

Study field and area (study field group): Engineering Sciences, Chemical Engineering.

Keywords: organic light emitting diode, organic layer, thermally activated delayed fluorescence, host, emitter, color, semiconductor synthesis.

Kaunas, 2020. 55 p.

Summary

New generation, thermally activated delayed fluorescence based light emitting diodes have big interest in scientific community. Compared to previous, metal complex or just singlet fluorescence emitting organic light diodes, TADF based devices have good electroluminescence properties, are cheap ant safer to the environment. These materials in emissive layer are used as emitters or as hosts. Because of TADF diodes great potential in market, various scientific groups seek to discover more thermally stable, deeper color and better electroluminescence properties having materials. Big attention allocated to cheap and effective blue and white color emitting device production.

In this work, it is described synthesis of substituted carbazole donors having diphenylsulphone or benzophenone materials. Characteristics of the materials were approved by thermos-gravimetric analysis, differential scanning calorimetry, nuclear magnetic resonance, mass spectrometry and optical methods. The materials were used in emissive layer as host in multilayer OLED devices. Best electroluminescence properties had device, which emissive layer consisted of bis[4-{3-(4-carbazol-9-ylphenyl)carbazol-9-yl}phenyl]sulphone host with commercial 4CzIPN emitter. Device with dispersed 12,5 % of 4CzIPN emitted green colour light, OLED turn-on voltage was 5,2 V, maximal power, current and external quantum efficiencies respectively were 39,9 lm/W, 44,7 cd/A and 14,1 %. Maximum luminance of the device was 16220 cd/m².

Turinys

Įva	das	9
1.	Literatūros apžvalga	10
2.	Tiriamoji dalis	20
2.1	. Naudota aparatūra	20
2.2	. Naudotos medžiagos	21
2.3	. Eksperimentų aprašymas	22
2.4	. Matricų, turinčių substituotus karbazolo žiedus ir benzofenono fragmentą, sintezė ir	
cha	rakterizavimas	36
2.5	. Matricų, turinčių substituotus karbazolo žiedus ir difenilsulfono fragmentą, sintezė ir	
cha	rakterizavimas	42
3.	Rekomendacijos	47
3.1	. Substituotų karbazolų ir benzofenono arba difenilsulfono darinių gamybos technologinė	
sch	ema	47
4.	Darbuotojų sauga ir sveikata	50
4.1	. Darbuotojų asmeninės apsaugos priemonės	50
Išv	ados	52
Mo	kslinių veiklų sąrašas	53
Lit	eratūros sąrašas	54

Santrumpos

OŠD – organiniai šviesos diodai

FKI – fotoliuminescencinė kvantinė išeiga

AUOE – aukščiausios užimtos orbitalės energija

ŽLOE – žemiausios laisvos orbitalės energija

UV-ultravioletinis

IKE – išorinis kvantinis efektyvumas

VKE - vidinis kvantinis efektyvumas

TP – tarpsisteminis perkėlimas

ATP – atgalinis tarpsisteminis perkėlimas

TAPVF - termiškai aktyvuojama uždelsto veikimo fluorescencija

 ΔE_{ST} – singletinės ir tripletinės energijos lygmenų skirtumas

k_{ATP} – atgalinio tarpsisteminio perkėlimo koeficientas

k_B-Boltzmano konstanta

T – temperatūra

C – anglis

N – azotas

H – vandenilis

ELmax - elektroliuminescencinės kreivės maksimumas

UGH3 – 1,3-bis(trifenilsilil)benzenas

TSPO1 - difenil[4-(trifenilsilil)fenil]fosfino oksidas

D-A-D - donoras-akceptorius-donoras

mCP - 1,3-bis(N-karbazolil)benzenas

DSK – diferencinė skenuojamoji kalorimetrija

TGA - termogravimetrinė analizė

T_d – destrukcijos temperatūra

T_s – stiklėjimo temperatūra

kTP – tarpsisteminio perkėlimo koeficientas

DPEPO - bis[2-(difenilfosfino)fenil] eterio oksidas

TCTA - tris(4-karbazol-9-ilfenil)aminas

TBPi - 2,2',2"-(1,3,5-benzentriil)-tris(1-fenil-1-H-benzimidazolas)

MS – masių spektroskopija

¹H BMR – vandenilio ¹H izotopo branduolių magnetinis rezonansas

¹³C BMR – anglies ¹³C izotopo branduolių magnetinis rezonansas

Ir(ppy)₃ - tri[2-fenilpiridinato-C2,N]iridis(III)

4CzIPN - 2,4,5,6-tetra(9H-karbazol-9-il)izoftalionitrilas

ITO – indžio alavo oksidas

PEDOT:PSS - poli(3,4-etilendiokitiofeno) polistireno sulfonatas

TPBi - 1,3,5-tris(N-fenil-2-benzimidazolil)benzenas

LiF – ličio fluoridas

Al – aliuminis

Įvadas

Organiniai šviesos diodai atveria naujus pritaikymus ir galimybes apšvietimo ir ekranų srityje. Lyginant su skystujų kristalų ekranais, OŠD – pranašesni tuo, kad pastariesiems nereikia atskiro šviesos šaltinio, jog ekranas veiktų. Tokie ekranai yra raiškesni, paprastesnės stuktūros ir plonesni. Naudojant skirtingas medžiagas, galima sukurti skirtingą spalvą skleidžiančius ar įvairių formų prietaisus. OŠD ekranai jau kuri laiką naudojami televizoriuose, mobiliuosiuose telefonuose ar planšetėse. Naujos kartos, termiškai aktyvuojamos uždelsto veikimo flourescencijos šviestukų tiek singletiniai, tiek tripletiniai eksitonai skleidžia liuminescencija, atgalinio tarpsisteminio perkėlimo būdu. Kuriant naujos kartos TAPVF prietaisus, siekiama atrasti stabilius ir termiškai atsparius emiterius. Junginiai turintys karbazolo fragmentą dažnai pasižymi minėtomis savybėmis, tuo pačiu turėdami aukštą tripletinės būsenos energiją ir geras donorines savybes. Naudojant difenilsulfono fragmentus kartu su substituotais karbazolo žiedais, imanoma gauti geras elektroliuminescencines charakteristikas ir sodrią mėlyną spalvą skleidžiančius emiterius. Kuriant ankstesnės kartos organometalinius šviestukus, buvo gaunami gerų savybių tik raudoną ir žalią spalvą skleidžiantys prietaisai. Neskaitant įvykusios didelės pažangos per pastaruosius metus, dar yra sričių, kurių tobulinimas reikalingas trečios kartos šviestukams. Organiniai šviestukai turi sąlyginai mažą gyvavimo trukmę ir stabilumą, lyginant su klasikiniais, neorganiniais šviesos diodais. Taip pat garinamų prietaisų gamybos kaina išlieka gana didelė, supaprastinta prietaiso struktūra ir sluoksnių liejimas iš tirpalų yra pagrindiniai būdai sumažinti prietaisų gamybos kaštus. Išsprendus paminėtas problemas, organiniai šviestukai taptų konkurencingesni šiuo metu apšvietimo srityje naudojamiems šviesos diodams.

Šio darbo tikslas yra – susintetinti substituotų karbazolo žiedų donorinius fragmentus ir akceptorinius difenilsulfono arba benzofenono fragmentus turinčias medžiagas, ištirti jų termines ir optines savybes, kurios nurodo medžiagų panaudojimo organiniuose šviesos dioduose galimybę.

Šio darbo uždaviniai:

- susintetinti ir charakterizuoti donoriniais fragmentais substituotus difenilsulfono arba benzofenono darinius.
- ištirti gautų produktų termines ir optines savybes, taip pat jų panaudojimą organiniuose šviestukuose.
- sudaryti sintetinamų medžiagų gamybos technologinę schemą.

1. Literatūros apžvalga

Pirmieji organinių šviesos diodų (OŠD) technologijos pritaikymai matomi rinkoje: telefonų, planšetiniu kompiuteriu, televizoriu ekranu gamyba jau tapo pelninga. Siekiant pritaikyti organinius šviestukus dar platesniam panaudojimui, ieškomi efektyvesni, pigesni ir ilgesnę tarnavimo trukmę turintys produktai.^[1] Siekiant tobulinti OŠD, susiduriama su iššūkiais, kuriuos reikia spresti, kad produktai taptų komerciškai perspektyvūs apšvietimo srityse. Organiniai emiteriai turi turėti aukštą fotoliuminescencinę kvantinę išeigą (FKI), kuri tiesiogiai lemia prietaiso efektyvumą. Šis matmuo nurodo molekulės arba medžiagos išspinduliuotų ir absorbuotų fotonų santyki procentais. Emiterių išorinių molekulių, aukščiausio užimto (AUOE) ir žemiausio laisvo (ŽLOE), orbitalių energijos lygiai turėtų būti santykinai vienodi. Tokiu būdu: 1) sumažėtų krūvio injekcijos nuostoliai, 2) sumažėtų rekombinacijos nuostoliai, kurie smarkiai lemia prietaiso efektyvumą ir tarnavimo trukmę.^[2] Organinės medžiagos turi būti termiškai stabilios, kad, formuojant plonas plėveles, galėtų būti naudojamas, tiek liejimas iš tirpalų, tiek preciziškesnis vakuuminis-terminis išgarinimas. Nepaisant gamybos metodo, organinė medžiaga turi būti morfologiškai stabili produkto naudojimo metu, kad būtų atspari Džaulio kaitinimui, kuris susidaro dėl organinių sluoksnių didelės varžos. Gautą šilumą galima sumažinti gerinant organinių sluoksnių laidumą, naudojant priedus ar papildomus sluoksnius, siekiant sumažinti krūvio injekcijos ir rekombinacijos nuostolius. Tačiau tokiu būdu šilumą galima sumažinti tik iš dalies. Toliau gerinant tarnavimo trukmę, šilumą galima išsklaidyti naudojant termiškai laidžių medžiagų sluoksnius.^[3]

Be paminėtų trūkumų, kita problema yra skylių ir elektronų sukiniai. Priešingai nuo sužadinimo spinduliuotės bangomis kuomet organiniuose fluorescuojančiuose emiteriuose aktyvuojami sigletiniai eksitonai, sužadinant elektros krūviu eksitonai pasiskirsto į 25 % singletinio ir 75 % tripletinio tipo (žr. pav. 1.1).^[4]

Pav. 1.1 Skirtingų kartų OŠD emisijos mechanizmai, kur k_{GF} - greitos fluorescencinės emisijos koeficientas; k_{PF} - uždelstos fluorescencinės emisijos koeficientas.

Singletinė emisija išspinduliuoja fluorescujančią šviesą, tripletinė emisija išspinduliuoja fosforescuojančią šviesą. Ilgiau prietaisams šviečiant tripletiniai eksitonai deaktyvuojasi ir į aplinką skleidžia tik šilumą. Pagal Lambert'o emisijos taisyklę skaičiuojant, kad prietaisas į vieną pusę

skleidžia apie 20 % generuojamos šviesos, maksimalus išorinis kvantinis efektyvumas (IKE) tokio tipo organiniame šviestuke būtų tik iki 5 %.

Siekiant gerinti prietaisų efektyvumą, mokslininkas Marc Baldo susintetino fosforescuojantį organometalinį kompleksą L1. Matricoje disperguoto emiterio IKE buvo 4 %, o vidinio kvantinio efektyvumo (VKE) vertė buvo 23 %. Efektyviu energijos perdavimu iš matricos į emiterį, tiek singletiniai, tiek tripletiniai eksitonai skleidė fosforescuojantį šviesos srautą.

Šis mokslinis indėlis gali būti vertinamas, kaip fosforescuojančių, antros kartos, OŠD pradžia. Emiteriais naudojant organometalinius kompleksus, sunkieji metalai (pvz.: iridis ar platina) gali singletinius eksitonus tarpsisteminiu perkėlimu (TP) pakeisti į tripletinę būseną (žr. pav. 1.1).^[4] Šiuose kompleksuose fosforescuojanti emisija išnyksta per trumpą mikrosekundžių laiką. Dabartiniai organometaliniai kompleksai turi arti 100 % IKE.^[2] Komerciniai OŠD šviestukai yra su žalią arba raudoną spalvą skleidžiančiais iridžio kompleksais.^[5] Tačiau tokio tipo medžiagų gamyba turi keletą problemų:

- dėl jose esančių sunkiųjų metalų, netinkamai utilizuojant, gali būti pavojingi aplinkai;
- reagentų ištekliai greitai mažėja ir tai kelia prietaisų gamybos kainą;
- mėlyną spalvą skleidžiantys prietaisai netinkami dėl spalvos grynumo, šviesos ryškumo ir bendro stabilumo naudojimo metu.^[6]

Siekiant rasti sprendimą esančioms problemoms, buvo atrasta nauja, termiškai aktyvuojamų, uždelsto veikimo fluorescuojančių (TAPVF) šviestukų, karta. Pirmąjį, visiškai organinį TAPVF emiterį, L2 pristatė mokslininkas Chihaya Adachi 2011 metais.^[2] Plėvelė su 6 % masės disperguoto emiterio turėjo sąlyginai mažą 39 % FKI ir 5,3 % IKE prietaise.

TAPVF emiteriai, kaip ir organometaliniai emiteriai, gali įgalinti tiek singletinius, tiek tripletinius eksitonus šviesos emisijai skleisti, taip pasiekiant iki 100 % VKE. Svarbiausias TAPVF medžiagų privalumas yra tai, kad produktai gali būti visiškai organiniai, taip išvengiant sunkiųjų metalų naudojimo ir galimų aplinkosaugos problemų. Trečios kartos emiteriai remiasi mažu singletinės ir tripletinės energijos lygmenų skirtumu ΔE_{ST} , kuris apibrėžia atstumą tarp tripletinės mažiausios energijos būsenos (T₁) ir singletinės mažiausios energijos būsenos (S₁). Kai ΔE_{ST} pakankamai mažas (<0,1 eV), vyksta terminė grįžtamoji energijos konversija iš tripletinės būsenos į singletinę atgaliniu tarpsisteminiu perkėlimu (ATP) (žr. pav. 1.1).

TAPVF emiteriai įprastai skleidžia dviejų tipų fotoliuminecenciją: greitą fluorescenciją, kurioje singletiniai eksitonai neturi ryšių su tripletiniais eksitonais, ir uždelstą fluorescenciją, kurioje singletai pradiniu TP pereina į tripletinę stadiją ir tada pastarieji eksitonai grįžta į singletinę stadiją ATP būdu. ATP priklausomybę nuo ΔE_{ST} nurodo Boltzmano pasiskirstymo formulė:^[2]

 $k_{ATP} \propto \left(\frac{\Delta E_{ST}}{k_B T}\right) \tag{1}$

čia k_{ATP} ATP konstantos koeficientas, k_B -Boltzmano konstanta, T - temperatūra.

Siekiant padidinti k_{TP} arba k_{ATP} rodiklį, TAPVF emiteriai turi cheminius elementus, kurie santykinai sunkesni už įprastai organinėje chemijoje sutinkamus C, H ar N atomus. Tipinis pavyzdys būtų sieros atomas, kuris dažnai naudojamas, siekiant išgauti sodriai mėlynos ir žydros spalvos šviestukus. Didesnės molinės masės atomai remiasi sunkiojo atomo efektu, kuris lemia lengvesnį dalelės sužadinimą, taip sukurdamas efektyvesnį tarpsisteminį perkėlimą singleto eksitonui į tripletinę būseną.^[9]

Kadangi organometalinių kompleksų mėlynos spalvos šviestukai pasižymi nestabilumu, tikimasi, kad TAPVF išspręs problemą su šios spalvos OŠD. Mėlynos spalvos emiteriais apibrėžiamos medžiagos, kurių elektroliuminescencinės kreivės maksimumas (EL_{max}) yra mažesnis už 500 nm. Nustatant spalvą, taip pat gali būti pateikiamos CIE koordinatės. Siekiant surasti sodriai mėlynos spalvos TAPVF emiterius, mokslininkas Chihaya Adachi su savo darbo grupe susintetino tris difenilsulfono akceptoriaus pagrindu medžiagas L3 – L5, prietaisuose disperguotas TBPi matricoje. Geriausias rezultatas buvo gautas dariniui su 3,3'-dibutilkarbazolo donoru (L5), kurio prietaiso IKE siekė 9,9 %, $EL_{max} - 423$ nm, $\Delta E_{ST} - 0,32$ eV, o FKI – 80 %. Difenilamino donorą turinčių medžiagų energetinis skirtumas buvo didesnis: L3 emiterio $\Delta E_{ST} - 0,54$ eV, o L4 darinio $\Delta E_{ST} - 0,45$ eV. Atitinkamai gaunamos mažesnės fotoliuminescencinės kvantinės išeigos: L3 FKI – 60 %, L4 FKI – 66 %.^[2].

Tolimesni tyrimai leido susintetinti medžiagas su difenilsulfono fragmentu, turinčias dar geresnes spalvines ir optines savybes. Mokslininko Jiun Haw Li grupė susintetino difenilsulfono medžiagas su dihidroakridino donoro fragmentais *meta-* ir *para-* padėtyse. Emiteris L6 su pakaitu *para-* padėtyje prietaise pasiekė didesnį 24,1 % išorinį kvantinį efektyvumą, maksimalius 64 lm/W energetinį ir 61,1 cd/A srovės efektyvumus. TAPVF šviestukas skleidė šviesiai mėlyną šviesą: $LE_{max} - 495$ nm, CIE (x;y) – (0,18;0,41). Emiteris su *meta-* padėtyje esančiu dihidroakridino donoru pasiekė prastesnes charakteristikas. Prietaiso su L7 išorinis kvantinis efektyvumas, maksimalus energetinis ir srovės efektyvumai atitinkamai siekė 19,4 %, 52,4 lm/W ir 58,4 cd/A. Taip pat emiterio elektroliuminescencinės bangos maksimumas krypo į raudonąją spektro pusę, $EL_{max} - 518$ nm; CIE (0,26; 0,51).^[10] Mokslininkas Inho Li susintetino iš panašių fragmentų junginį L8. Šis emiteris skleidė sodriai mėlyną spalvą: $LE_{max} - 451$ nm, CIE (x;y) – (0,15;0,13). Disperguojant emiterį (30 %) UGH3 ir TSPO1 mišinio matricoje, prietaisas pasiekė maksimalų IKE – 19,8 %, energetinį efektyvumą – 23,3 lm/W ir srovės efektyvumą – 23,3 cd/A.^[11]

Sintetinant mėlynos šviesos spalvos TAPVF emiterius, akceptoriumi taip pat gali būti benzofenono fragmentai. Mokslininkas S. Y. Li susintetino medžiagas L9 ir L10, prietaisuose disperguotas mCP matricoje. Abi medžiagos skleidė sodriai mėlyną šviesą. Emiterio L9 elektroliumisencinės kreivės maksimumas ir CIE koordinatės atitinkamai buvo $EL_{max} - 444$ nm ir (0,16; 0,14), o medžiagos L10 $EL_{max} - 475$ nm ir CIE (0,17; 0,27). Fotoliuminescencinės kvantinės išeigos L9 ir L10 emiteriams buvo 55 % ir 73 %. L10 dėl pratęstos karbazolų grandinės konjugacijos prietaise turi didesnį IKE: 14,3 % (L9 IKE – 8,1 %), tačiau elektroliuminescencija krypsta į raudonąją spektro pusę^[2].

Vėliau buvo susintetinti benzofenono akceptoriaus pagrindo TAPVF junginių šviestukai turintys didesnį IKE. Mokslininkas Rongjuan Yang su kolegomis susintetino junginius L11-L13. Tyrimo metu buvo siekiama pastebėti, kokie molekulių pakeitimai padidintų fluorescencinį efektyvumą. L11 buvo naudojama kaip etalonas, palyginimui su kitais emiteriais. L12 medžiaga tarp donoro ir akceptoriaus fragmentų turėjo papildomą fenilžiedą. L13 turėjo antrą donoro fragmentą, gaunant D-A-D struktūrą. Emiterių maksimalūs IKE prietaisuose atitinkamai buvo L11 – 6,82 %, L12 – 4,25 % ir L13 –18,67 %. Matuojant medžiagų elektroliuminescencinių bangų maksimumus, L11 emiterio siekė 493 nm, L12 – 472 nm ir L13 – 499 nm.^[12] Tyrimo metu pastebėta, jog D-A-D struktūros emiteris turėjo žymiai didesnį išorinį kvantinį efektyvumą, o maksimalus energetinis ir srovės efektyvumas siekė 35,19 lm/W ir 43,7 cd/A. L12 prietaise turėjo prastesnes elektrines charakteristikas, atitinkamai, 3,88 lm/W ir 4,08 cd/A, tačiau EL maksimumas pasislinkęs 21 nm į mėlynąją spektro pusę, lyginant su etalonu, ir 27 nm, lyginant su emiteriu L13. Ši informacija buvo naudinga, siekiant susintetinti mėlyną šviesą skleidžiančius šviestukus su benzofenono dariniais, kadangi nemaža dalis tokių emiterių, turinčių didelį IKE, skleidžia žalią arba melsvai žalią šviesą.^[2, 13, 14]

Sintetinant TAPVF emiterius, plačiai yra naudojamai karbazolo dariniai. Šios medžiagos struktūra gali būti paprastai modifikuota, pradinė medžiaga yra pigi, turi geras skylių perdavimo savybes ir terminį stabilumą.^[15] Mokslininkas Wie Liu su savo grupe sukūrė mėlynos spalvos šviestukus su piridino darinio emiteriu L14. Elektroliuminescencinės savybės buvo tirtos naudojant skirtingą matricos mCP masės kiekį. Termogravimetrinė analizė parodė, jog L14 destrukcijos temperatūra siekė 350 °C. Didžiausias prietaiso IKE – 21.2 % buvo pasiektas su 13 % emiterio masės mCP matricoje. Elektroliuminescencinės bangos EL_{max} buvo 490 nm, CIE koordinatės (0,20; 0,35), srovės ir energetinis efektyvumai atitinkamai pasiekė 47,7 cd/A ir 42,8 lm/W. Tą patį emiterį disperguojant (15 % masės) DPEPO matricoje, elekroliuminescencija stipriai krypo į mėlynąją spektro pusę, EL_{max} – 474 nm, o CIE koordinatės buvo (0,18; 0,26). Deja, naudojant šią matricą, suprastėjo emisinės charakteristikos, išorinis kvantinis efektyvumas buvo 11,7 %.^[16]

L14

Mokslininkas Jie Li su savo kolegomis susintetino du skirtingus emisinius junginius L15 ir L16 karbazolo dendronų pagrindu ir ištyrė jų fotofizikines savybes. Geresnįjį prietaiso IKE (12,2 %) pasiekė mėlynai žalią šviesąą skleidžiantis emiteris L16, CIE (0,22; 0,44). Maksimalus srovės ir energinis efektyvumas atitinkamai siekė 30,6 cd/A ir 24 lm/W. Šie rodikliai yra vieni geriausių tarp TAPVF šviestukų, kuriuose emiteris naudotas be matricos. Medžiagos L15 prietaiso maksimalus srovės, energetinis ir išorinis kvantinis efektyvumas atitinkamai buvo 11,4 cd/A, 10,1 lm/W ir 7 %. DSK ir TGA metodais ištyrus medžiagas, paaiškėjo jų destrukcijos ir stiklėjimo temperatūros: T_d – 459 °C ir T_s – 272 °C junginiui L15, ir T_d – 479 °C ir T_s – 274 °C junginiui L16. Geros terminės savybės ir tirpumas garantuoja homogeniškas ir stabilias plonas amorfines plėveles. Šis darbas parodė galimą TAPVF emiterių sluoksnių gavimą iš tirpalų, formuojant didelio ploto šviestukus.^[17] Šios struktūros vėliau buvo modifikuotos tos pačios grupės mokslininkų, sukuriant šviestukus su L17- L18 emiteriais, skleidžiančius sodriai mėlyną spalvą. Šių emiterių elektroliuminescencija buvo atitinkamai 406 nm ir 426 nm. Atlikus termogravimetrinę analizę, paaiškėjo aukštos destrukcijos temperatūros: 311 °C (L17) ir 372 °C (L18).^[18]

Efektyvūs mėlynos spalvos šviesos emiteriai taip pat reikalingi gaminant baltos spalvos organinius šviestukus. Vienas iš tokių OŠD gamybos būdų yra kelių skirtingų emiterių naudojimas. Dažniausiai baltą spalvą skleidžiantiems šviestukams naudojami trys – raudonos, žalios ir mėlynos šviesos spalvos emiteriai arba du plačių spektrų ir skirtingų spalvų emiteriai. Pastarojo būdo privalumas, jog galima lengvai kontroliuoti CIE (x,y) spalvų koordinates, tačiau dėl prasto spalvos indekso tokie šviestukai nenaudojami raiškių ekranų gamyboje. Šią problemą sprendžia trijų spalvinių sluoksnių metodas, turintis platesnį spalvos spektrą. Pagal prietaiso struktūrą balti OŠD gali būti skirstomi į vieno emisinio sluoksnio ir kelių emisinių sluoksnių šviestukus. Pastarojo tipo prietaisai turi didesnį efektyvumą ir, keičiant įtampą, taip pat galima reguliuoti CIE koordinates. Tačiau įtampos didinimas ir didelis E_{ST} sutrumpina šviestukų tarnavimo laiką.

Pirmąjį, vien iš TAPVF emiterių, baltą šviestuką sukūrė mokslininkas Chihaya Adachi su kolegomis, kurio IKE siekė 17,1 %, o CIE koordinatės buvo (0,30; 0,38), esant 3,6 V įtampai. Išgauti mėlyną, žalią ir raudoną spalvą, atitinkamai buvo panaudoti L19 – L21 emiterių sluoksniai.^[2]

Mokslininkas Dongdong Zhang su savo grupe tikrino sunkiųjų metalų kompleksų gesinimo efektą TAPVF emiteriams baltų šviestukų gamyboje. Buvo pastebėtas padidėjęs fluoroforo TP, tačiau kTP koeficientas liko nepakitęs, taip išlaikant emisinį efektyvumą. Mokslinė grupe naudojo mėlynos spalvos fluoroforą – L22 ir geltonos spalvos fosforoforą– L23. Gauto šviestuko išorinis kvantinis efektyvumas ir CIE koordinatės atitinkamai buvo 19,6 % ir (0,42; 0,48).^[19] Matant pozityvius tyrimus, naudojant TAPVF ir sunkiųjų metalų emiterius šviestuke, buvo toliau ieškomi baltesnę šviesą skleidžiantys OŠD. Mokslininkai W. Song ir J. H. Li sukūrė šviestuką su mėlynos spalvos šviesos emiteriu L24 ir fosforescuojančiu L23 emiteriu DPEPO matricoje. Baltos spalvos šviestukas pasiekė 22,4 % išorinį kvantinį efektyvumą ir spalvą, kurios CIE koordintės buvo (0,30; 0,37). Elektroliumisencinis spektras buvo stabilus skaisčiui didėjant iki 5000 cd/m².^[20] Ši grupė taip pat pagamino kitą šviestuką, kuriame pakeitė medžiagą L23 į geltonos spalvos emiterį L25. Prietaiso IKE buvo 15,5 %, o CIE koordinatės – (0,28; 0,35).^[21]

L24

Mokslinkas Yong Joo Cho su savo grupe pristatė kitokios struktūros baltos spalvos šviestukus. Geltonos spalvos emiteriu naudojo medžiagą L23 disperguotą mCP matricoje. Mėlynai spalvai skleisti jie naudojo TAPVF emiterį L26, kuris taip pat buvo medžiagos L23 matrica. Šie emisiniai sluoksniai buvo padengti mėlynas-geltonas-mėlynas tipo emiterių struktūra. Keičiant vidurinio sluoksnio storį, buvo galima sukurti skirtingos temperatūrinės spalvos šviestukus. Pirmojo prototipo IKE siekė 22,9 %, o CIE koordinatės buvo (0,39; 0,43), sekantis prietaisas atitiko baltesnę spalvą, kurios CIE koordinatės buvo (0,31; 0,33), išorinis kvantinis efektyvumas – 21 %.^[22]

Tyrimai, kuriant vieno emisinio sluoksnio baltus organinius šviestukus, taip pat rodo pozityvius charakteristinius duomenis. Deepak Kumar Dubey sukūrė aukšto energetinio efektyvumo ir stabilios spalvos organometalinio emiterio šviestuką, kurį sudarė mėlyną ir geltoną šviesą skleidžiantys emiteriai L27 ir L23. Sluoksniai buvo formuojami liejant iš tirpalų. Šis gamybos būdas, lyginant su vakuuminiu išgarinimu, yra energetiškai pigesnis, nereikalauja brangios įrangos ir termiškai stabilių pradinių medžiagų, taip pat mažesnis produktų kiekis virsta nuostoliais. Tačiau galutiniai energetiniai

efektyvumai ir IKE prastesni, lyginant su vakuuminio išgarinimo būdu. Emisinį sluoksnį sudarė 20 % L27 ir 1 % L23 medžiagų disperguotų TCTA matricoje. Gautas IKE, srovės efektyvumas ir energetinis efektyvumas atitinkamai buvo 32,7 %, 52,9 cd/A ir 44,5 lm/W, esant 100 cd/m² skaisčiui. Maksimalus skaistis buvo 17700 cd/m². Tai vienas iš geriausių rezultatų, lyginant su kitais baltos spalvos dviejų emiterių viename sluoksnyje šviestukų, kurie buvo formuoti liejimo iš tirpalų būdu. ^[23] Taip pat čia nebuvo naudojami difuzoriai ar lęšiai, kurie galėtų pagerinti šviestuko IKE iki 1,5 karto.^[24, 25]

Apžvelgus literatūrą, matomi teigiami rezultatai, ieškant mėlynos šviesos spalvos visiškai organinių TAPVF emiterių, kurie kai kuriais atvejais savo savybėmis gali lygintis su organometaliniais kompleksais. Tačiau, dar yra sričių, kurių tobulinimas pagerintų trečios kartos šviestukų elektroliuminescencines savybes. Vieni iš mažai demonstruojamų duomenų yra TAPVF šviestukų gyvavimo trukmė. Žinoma, galima teigti, kad šiuo metu moksliniai tyrimai pirmiausiai orientuojasi į medžiagų efektyvias optines savybes, o ne stabilumą. Viename iš mokslininkų Daniel Tsang ir Chihaya Adachi darbų yra pateikti duomenys apie susintetinto TAPVF emiterio ilgaamžiškumą. Tyrime buvo gauti geri rodikliai, šviestuko optinė sklaida 5 % sumažėjo po 1315 valandų (LT95 – 1315h), esant pastoviam 1000 cd/m² skaisčiui. Medžiagos stabilumas yra panašus analoginiams žalios spalvos fosforesuojantiems OŠD.^[26] Tačiau sukurti stabilius mėlynos, raudonos ir baltos šviesos spalvos TAPVF šviestukus išlieka iššūkis.

Gamybos kaina taip pat lemia didelį vaidmenį, siekiant organiniams šviestukams išpopuliarėti apšvietimo prietaisų rinkoje. Supaprastinta galutinio prietaiso struktūra ir sluoksnių liejimas iš tirpalų yra du pagrindiniai veiksniai galintys sumažinti gamybos kainą. Vienas iš dabartinių tikslų yra sukurti mažamolekulinius ar dendrimerinius TAPVF emiterius, formuojamus liejant iš tirpalų, ir jų prietaisus atitinkančius dabar rinkoje esančių produktų technines charakteristikas.

2. Tiriamoji dalis

2.1. Naudota aparatūra

Šiame darbe gautų junginių identifikavimui ir charakterizavimui naudoti metodai:

Branduolių magnetinis rezonansas (BMR). Užrašyti ¹H ir ¹³C branduolių magnetinio rezonanso spektrai Bruker Avance III (400 MHz) aparatu, siekiant nustatyti junginio struktūrą. Standartu buvo naudojamas tetrametilsilanas (TMS, 0 m.d.). Bandiniai buvo tirpinami deuteriuotame chloroforme arba dimetilsulfokside.

Termogravimetrinė analizė (TGA). Kreivės užrašytos Metter TGA/SDTA851/LF/1100 aparatu. Medžiagos kaitintos azoto atmosferoje 20 °C/min greičiu.

Diferencinė skenuojamoji kalorimetrija (DSK). Naudota terminiams pokyčiams registruoti. DSK kreivės buvo užrašytos DSK Q 100 TA Instrument aparatu. Medžiagos kaitintos azoto atmosferoje 10°C/min greičiu.

Fosforescencinė spektroskopija. Šiuo spektroskopijos metodu buvo užrašyti fosforescencijos spektrai, kurie buvo panaudoti junginių E_T apskaičiavimui. Spektrai buvo užrašyti Edinburg Instruments FLS980 spektrofotometru.

Organinių šviestukų charakteristikoms. Įsijungimo įtampai, srovės tankiui, skaisčiui matuoti buvo naudojama specializuota Keithley 236.

2.2. Naudotos medžiagos

Karbazolas 95 %, C₁₂H₉N, Sigma-aldrich Kalio jodidas 97 %, KI, Sigma-aldrich Kalio jodatas 98 %, KIO₃, Sigma-aldrich Acto rūgštis 99,9 %, CH₃COOH, Eurochemicals Izopropanolis 98 %, C₃H₈O, Sigma-aldrich Etilacetatas 99,9 %, C₄H₈O, Eurochemicals Heksanas 99,8 %, C₆H₁₄, Eurochemicals Fenilboro rūgštis 95 %, C₆H₅B(OH)₂, Sigma-aldrich Bis(trifenilfosfin)paladžio(II) dichlorinas 98 %, Pd(PPh₃)₂)Cl₂, Sigma-aldrich Kalio šarmas 85 %, KOH, Eurochemicals Tetrahidrofuranas 99,95 %, C₄H₈O, Eurochemicals Natrio sulfatas 99 %, Na₂SO₄, Eurochemicals Chloroformas 99,4 %, CHCl₃, Eurochemicals Naftalen-1-boro rūgštis, C10H7B(OH)2, Sigma-aldrich Natrio hidridas 60 %, NaH, Sigma-aldrich Bis(4-fluorofenil) sulfonas 99 %, (FC₆H₄)₂SO₂, Sigma-aldrich N,N-dimetilformamidas 99,8 %, DMF, Sigma-aldrich Dichlormetanas 99,9 %, CH₂Cl₂, Eurochemicals Natrio chloridas 99,5 %, NaCl, Sigma-aldrich 4-(trifluorometil)fenilboro rūgštis 95 %, CF₃C₆H₄B(OH)₂, Sigma-aldrich 4-(difenilamino)fenilboro rūgšties pinakolo esteris 95 %, C₂₄H₂₆BNO₂, Sigma-aldrich 9H-karbazol-9-(4-fenil) boro rūgšties pinakolo esteris 95 %, C₂₄H₂₄BNO₂, Sigma-aldrich 4,4'-difluorobenzofenonas 99 %, (FC₆H₄)₂CO, Sigma-aldrich Acetonas 99,9 %, C₄H₈O, Eurochemicals Metanolis 99,8 %, CH₄O, Eurochemicals Azoto dujos, N₂, Eurochemicals

2.3. Eksperimentų aprašymas

3-jod-9H-karbazolas buvo sintetintas pagal Tucker jodinimo reakciją.^[27]

3-fenil-9H-karbazolas buvo sintetintas pagal Suzuki reakcija.^[28]

1g (3,12 mmol) 3-jod-9H-karbazolo, 0,62 g (5,09 mmol) fenilboro rūgšites, 0,1 g (0,14 mmol) katalizatoriaus PdCl₂(PPh₃)₂ ir 0,96 g (17,11 mmol) susmulkinto kalio šarmo buvo suberta į Šlenko kolbą. Mišinys buvo maišomas ir vakuumuojamas. Baigus vakuumuoti, kolba užpildoma azotu ir mišinys ištirpinamas, supilant 10 ml tetrhidrofurano ir 1,5 ml degazuoto vandens mišinio. Reakcija vykdoma 80 °C temperatūroje azoto terpėje 4 valandas. Reakcija patikrinama plonasluoksnės chromatogarfijos metodu, eliuentas etilacetatas : heksanas – 1:5. Produktas ekstrahuojamas chloroformu, 3-fenil-9H-karbazolą plaunant distiliuotu. Ekstraktas buvo džiovinamas bevandeniu natrio sulfatu. Tirpalas nufiltruotas popieriniu filtru ir adsorbuotas silkageliu. Organinė medžiaga išgryninama kolonėlinės chromatografijos metodu, eliuentas- etilacetatas : heksanas – 1:10. Gauta 0,8 g baltos spalvos kristalinės medžiagos.

MS (APCI⁺, 20 V): 244,30 ([M+H], 100 %).

¹H BMR (400 MHz, CDCl₃, δ, m.d.): 8,47 (s, 1H, Ar), 8,04 (d, 4H, J₁=7,6Hz, Ar), 7,69 (d, 2H, J=8,4Hz, Ar), 7,45 (s, 1H, Ar), 7,473-7,228 (m, 5H, Ar).

¹³C BMR (CDCl₃, δ, m.d.): 134,02, 129,25, 126,60, 120,49, 119,97, 112,56, 110,75, 77,36, 77,04, 76,72.

3-naftil-9H-karbazolas buvo sintetintas pagal Suzuki reakciją.^[28]

1 g (3,41 mmol) 3-jod-9H-karbazolo, 0,88 g (5,11 mmol) naftil-1-boro rūgšties, 0,1 g (0,14 mmol) katalizatoriaus PdCl₂(PPh₃)₂ ir 0,96 g (17,11 mmol) susmulkinto kalio šarmo buvo suberta į Šlenko kolbą. Mišinys buvo maišomas ir vakuumuojamas. Baigus vakuumuoti, kolba užpildoma azotu ir mišinys ištirpinamas, supilant 10 ml tetrhidrofurano ir 1,5 ml degazuoto vandens mišinio. Reakcija vykdoma 80 °C temperatūroje azoto terpėje 4 valandas. Reakcija patikrinama plonasluoksnės chromatogarfijos metodu, eliuentas- etilacetatas : heksanas – 1:5. Produktas ekstrahuojamas chloroformu, 3-naftil-9H-karbazolą plaunant distiliuotu vandeniu su ištirpintu natrio chloridu. Ekstraktas buvo džiovinamas bevandeniu natrio sulfatu. Tirpalas nufiltruotas popieriniu filtru ir adsorbuotas silkageliu. Organinė medžiaga išgryninama kolonėlinės chromatografijos metodu, eliuentas- 1:7. Gauta 0,74 g baltos spalvos kristalinės medžiagos.

MS (APCI⁺, 20 V): 294,12 ([M+H], 100 %).

¹H BMR (400 MHz, CDCl₃, δ, m.d.): 8,25 (d, 1H J = 1,0 Hz, Ar), 8,12 (d, 2H, J = 7,7 Hz, Ar), 8,06 (d, 1H, J = 8,5 Hz, Ar), 7,99 (d, 1H, J = 8,1 Hz, Ar), 7,93 (dd, 1H, J = 7,4, 1.7 Hz, Ar), 7,65 – 7,44 (m, 9H, Ar).

¹³C BMR (CDCl₃, δ, m.d.): 128,29, 128,20, 127,43, 127,29, 126,45, 126,09, 125,97, 125,74, 125,49, 121,79, 120,47, 119,66, 110,77, 110,29, 77,39, 77,07, 76,76.

3-{4-(trifluorometil)fenil}-9H-karbazolas buvo sintetintas pagal Suzuki reakcija.^[28]

1,2 g (4,1 mmol) 3-jod-9H-karbazolo, 1,17 g (6,16 mmol) 4-(trifluorometil)fenilboro rūgšties 0,12 g (0,17 mmol) katalizatoriaus PdCl₂(PPh₃)₂ ir 1,15 g (20,5 mmol) susmulkinto kalio šarmo buvo suberta į Šlenko kolbą. Mišinys buvo maišomas ir vakuumuojamas. Baigus vakuumuoti, kolba užpildoma azotu ir mišinys ištirpinamas, supilant 12 ml tetrhidrofurano ir 1,8 ml degazuoto vandens mišinio. Reakcija vykdoma 80 °C temperatūroje azoto terpėje 4 valandas. Reakcija patikrinama plonasluoksnės chromatogarfijos metodu, eliuentas- etilacetatas : heksanas – 1:5. Produktas ekstrahuojamas chloroformu, jį plaunant distiliuotu vandeniu su ištirpintu natrio chloridu. Ekstraktas buvo džiovinamas bevandeniu natrio sulfatu. Tirpalas nufiltruotas popieriniu filtru ir adsorbuotas silkageliu. Organinė medžiaga išgryninama kolonėlinės chromatografijos metodu, eliuentas- etilacetatas : heksanas – 1:7. Gauta 0,86 g baltos spalvos kristalinės medžiagos.

MS (APCI⁺, 20 V): 409,16 ([M+H], 100 %).

¹H BMR (400 MHz, CDCl₃, δ, m.d.): 8,38 (s, 1H, Ar), 8,16 (t, 1H, J = 6,8 Hz, Ar), 8,15 – 7,99 (m, 2H, Ar), 7,80 (dd, 2H, J = 33,5, 8,2 Hz, Ar), 7,71-7,68 (m, 1H, Ar), 7,56 – 7,41 (m, 3H, Ar), 7,35 – 7,19 (m, 2H, Ar).

¹³C BMR (CDCl₃, δ, m.d.): 134,08, 129,24, 127,45, 126,60, 126,35, 125,87, 125,69, 125,37, 120,49, 120,46, 119,98, 119,86, 119,12, 112,60, 111,04, 110,86, 110,75, 110,60, 77,36, 77,05, 76,73.

3-[4-(difenilamino)fenil]-9H-karbazolas buvo sintetintas pagal Suzuki reakciją.^[28]

2,15 g (7,34 mmol) 3-jod-9H-karbazolo, 3,17 g (10,97 mmol) 4-(difenilamino)fenilboro rūgšties pinakolo esterio, 0,21 g (0,3 mmol) katalizatoriaus $PdCl_2(PPh_3)_2$ ir 2,1 g (37,43 mmol) susmulkinto kalio šarmo buvo suberta į Šlenko kolbą. Mišinys buvo maišomas ir vakuumuojamas. Baigus vakuumuoti, kolba užpildoma azotu ir mišinys ištirpinamas, supilant 21 ml tetrhidrofurano ir 3,23 ml degazuoto vandens mišinio. Reakcija vykdoma 80 °C temperatūroje azoto terpėje 4 valandas. Reakcija patikrinama plonasluoksnės chromatogarfijos metodu, eliuentas- etilacetatas : heksanas – 1:5. Produktas ekstrahuojamas chloroformu, organinį sluoksnį plaunant distiliuotu vandeniu su ištirpintu natrio chloridu. Ekstraktas buvo džiovinamas bevandeniu natrio sulfatu. Tirpalas nufiltruotas popieriniu filtru ir adsorbuotas silkageliu. Organinė medžiaga išgryninama kolonėlinės chromatografijos metodu, eliuentas- etilacetatas : heksanas – 1:7. Gauta 1,54 g baltos spalvos kristalinės medžiagos.

MS (APCI⁺, 20 V): 411,51 ([M+H], 100 %).

¹H BMR (400 MHz, CDCl₃, δ, m.d.): 8,37 (s, 1H, Ar), 8,17 (t, 1H, J = 6,8 Hz, Ar), 8,16 – 8,01 (m, 2H, Ar), 7,80 (dd, 2H, J = 33,5, 8,2 Hz, Ar), 7,63 – 7,55 (m, 1H, Ar), 7,52 – 7,41 (m, 8H, Ar), 7,4 – 7,19 (m, 8H, Ar).

¹³C BMR (CDCl₃, δ, m.d.): 129,12, 127,43, 126,40, 126,25, 125,86, 125,41, 125,33, 120,47, 120,46, 119,98, 119,91, 112,60, 111,04, 110,86, 110,75, 109,60, 77,36, 77,03, 76,71.

3-[4-(karbazol-9-il)fenil]-9H-karbazolas buvo sintetintas pagal Suzuki reakciją.^[28]

2,5 g (8,53 mmol) of 3-jod-9H-karbazolo, 4,73 g (12,81 mmol) 9H-karbazol-9-(4-fenil)boro rūgšties pinakolo esterio, 0,24 g (34,19 mmol) katalizatoriaus PdCl₂(PPh₃)₂ ir 2,4 g (42,78 mmol) susmulkinto kalio šarmo buvo suberta į Šlenko kolbą. Mišinys buvo maišomas ir vakuumuojamas. Baigus vakuumuoti, kolba užpildoma azotu ir mišinys ištirpinamas, supilant 25 ml tetrhidrofurano ir 3,75 ml degazuoto vandens mišinio. Reakcija vykdoma 80 °C temperatūroje azoto terpėje 4 valandas. Reakcija patikrinama plonasluoksnės chromatogarfijos metodu, eliuentas- etilacetatas : heksanas – 1:3. Produktas ekstrahuojamas chloroformu, organinį sluoksnį plaunant distiliuotu vandeniu su ištirpintu natrio chloridu. Ekstraktas buvo džiovinamas bevandeniu natrio sulfatu. Tirpalas nufiltruotas popieriniu filtru ir adsorbuotas silkageliu. Organinė medžiaga išgryninama kolonėlinės chromatografijos metodu, eliuentas- etilacetatas : heksanas – 1:3. Gauta 1,74 g baltos spalvos kristalinės medžiagos.

MS (APCI⁺, 20 V): 312,09 ([M+H], 100 %).

¹H BMR (400 MHz, CDCl₃, δ, m.d.): 8,43 (s, 1H, Ar), 8,21 (dd, 3H, J = 7,7, 3,7 Hz, Ar), 8,16 (s, 1H, Ar), 7,97 (d, 2H, J = 8,3 Hz, Ar), 7,80 (dd, 1H, J = 8,4, 1,6 Hz, Ar), 7,70 (d, 2H, J = 8,3 Hz, Ar), 7,60 – 7,52 (m, 2H, Ar), 7,50 (d, 1H, J = 3,3 Hz, Ar), 7,47 (d, 1H, J = 7,8 Hz, Ar), 7,38 – 7,32 (m, 3H, Ar), 7,29 (s, 1H, Ar).

¹³C BMR (CDCl₃, δ, m.d.): 128,61, 127,41, 126,24, 125,97, 125,37, 123,40, 120,45, 120,33, 119,91, 119,77, 118,94, 111,01, 110,83, 109,92, 77,35, 77,03, 76,72.

Bis(4-(3-fenilkarbazol-9-il)fenil)sulfonas buvo sintetintas pagal literatūroje nurodomą metodiką.^[18]

0,4 g (1,6 mmol) 3-fenil-9H-karbazolo, 0,06 g (2,63 mmol) natrio hidrido ir 0,17 g (0,67 mmol) bis(4-fluorofenil)sulfono buvo suberta į Šlenko kolbą. Mišinys buvo maišomas ir vakuumuojamas. Baigus vakuumuoti, kolba užpildoma azotu ir mišinys ištirpinamas, supilant 10 ml DMF. Reakcija vykdoma 100 °C temperatūroje azoto terpėje 24 valandas. Reakcija patikrinama plonasluoksnės chromatogarfijos metodu, eliuentas- tetrahidrofuranas : heksanas – 1:5. Reakcijai įvykus, mišinys sulašinamas į šaltą distiliuotą vandenį. Produktas ekstrahuojamas THF, organinį sluoksnį plaunant distiliuotu vandeniu su ištirpintu natrio chloridu. Ekstraktas buvo džiovinamas bevandeniu natrio sulfatu. Tirpalas nufiltruotas popieriniu filtru ir adsorbuotas silkageliu. Organinė medžiaga išgryninama kolonėlinės chromatografijos metodu, eliuentas- tetrahidrofuranas - 1:3. Gauta 0,3 g baltos spalvos amorfinės medžiagos.

MS (APCI⁺, 20 V): 701,56 ([M+H], 100 %).

¹H BMR (400 MHz, CDCl₃, δ , m.d.): 8,36 (d, 2H, J = 8,6 Hz, Ar), 8,29 (d, 2H, J = 1,1 Hz, Ar), 8,17 (d, 4H, J = 7,7 Hz, Ar), 8,01 – 7,90 (m, 10H), 7,37 (t, 2H, J₁ = 7,4, J₂ = 7,6 Hz, Ar), 7,29 (s, 2H, Ar).

¹³C BMR (CDCl₃, δ, m.d.): 142,81, 140,44, 140,39, 139,50, 139,27, 133,90, 133,81, 132,07, 128,62, 128,34, 127,54, 127,36, 127,21, 126,61, 126,15, 126,07, 125,79, 125,44, 124,15, 124,07, 121,98, 121,22, 120,72, 109,78, 109,37.

Bis[4-(3-naftilkarbazol-9-il)fenil]sulfonas buvo sintetintas pagal literatūroje nurodomą metodiką.^[18]

0,45 g (1,54 mmol) 3-naftil-9-karbazolo, 0,06 g (2,63 mmol) natrio hidrido ir 0,16 g (063 mmol) bis(4-fluorofenil)sulfono buvo suberta į Šlenko kolbą. Mišinys buvo maišomas ir vakuumuojamas. Baigus vakuumuoti, kolba užpildoma azotu ir mišinys ištirpinamas, supilant 10 ml DMF. Reakcija vykdoma 100 °C temperatūroje azoto terpėje 24 valandas. Reakcija patikrinama plonasluoksnės chromatogarfijos metodu, eliuentas- tetrahidrofuranas : heksanas – 1:5. Reakcijai įvykus, mišinys sulašinamas į šaltą distiliuotą vandenį. Produktas ekstrahuojamas THF, organinį sluoksnį plaunant distiliuotu vandeniu su ištirpintu natrio chloridu. Ekstraktas buvo džiovinamas bevandeniu natrio sulfatu. Tirpalas nufiltruotas popieriniu filtru ir adsorbuotas silkageliu. Organinė medžiaga išgryninama kolonėlinės chromatografijos metodu, eliuentas- tetrahidrofuranas - 1:5. Gauta 0,28 g baltos spalvos amorfinės medžiagos.

MS (APCI⁺, 20 V): 801,23 ([M+H], 100 %).

¹H BMR (400 MHz, CDCl₃, δ, m.d.): 8,36 (d, 4H, J = 8,6 Hz, Ar), 8,29 (d, 2H, J = 1,1 Hz, Ar), 8,17 (d, 2H, J = 7,6 Hz, Ar), 8,03 – 7,90 (m, 10H, Ar), 7,64 (t, 2H, J = 6,4 Hz, Ar), 7,62 – 7,56 (m, 8H, Ar), 7,56 – 7,43 (m, 2H, Ar), 7,37 (t, 2H, J = 7,1 Hz, Ar), 7,29 (s, 1H, Ar).

¹³C BMR (CDCl₃, δ, m.d.): 142,81, 140,44, 139,50, 133,81, 132,07, 129,85, 128,62, 128,34, 127,55, 127,36, 127,21, 126,61, 126,15, 126,07, 125,79, 125,44, 124,15, 124,07, 121,98, 121,22, 120,72, 109,78, 109,37.

Bis[4-{3-(4-trifluorometil)fenilkarbazol-9-il}fenil]sulfonas buvo sintetintas pagal literatūroje nurodomą metodiką.^[18]

0,5 g (1,61 mmol) 3-{4-(trifluorometil)fenil}-9H-karbazolo, 0,1 g (4,17 mmol) natrio hidrido ir 0,16 g (0,63 mmol) bis(4-fluorofenil)sulfono buvo suberta į Šlenko kolbą. Mišinys buvo maišomas ir vakuumuojamas. Baigus vakuumuoti, kolba užpildoma azotu ir mišinys ištirpinamas, supilant 10 ml DMF. Reakcija vykdoma 100 °C temperatūroje azoto terpėje 24 valandas. Reakcija patikrinama plonasluoksnės chromatogarfijos metodu, eliuentas- tetrahidrofuranas : heksanas – 1:5. Reakcijai įvykus, mišinys sulašinamas į šaltą distiliuotą vandenį. Produktas ekstrahuojamas THF, organinį sluoksnį plaunant distiliuotu vandeniu su ištirpintu natrio chloridu. Ekstraktas buvo džiovinamas bevandeniu natrio sulfatu. Tirpalas nufiltruotas popieriniu filtru ir adsorbuotas silkageliu. Organinė medžiaga išgryninama kolonėlinės chromatografijos metodu, eliuentas- tetrahidrofuranas - tetrahidrofuranas : heksanas – 1:7. Gauta 0,21 g baltos spalvos amorfinės medžiagos.

MS (APCI⁺, 20 V): 837,5 ([M+H], 100 %).

¹H BMR (400 MHz, CDCl₃, δ, m.d.) 8,43 (d, 2H, J = 36,2 Hz, Ar), 8,36 – 8,29 (m, 4H, Ar), 8,23 (d, 2H, J = 7,6 Hz, Ar), 8,14 (dd, 2H, J = 26,3, 7,7 Hz, Ar), 7,92 – 7,80 (m, 6H, Ar), 7,73 (dd, 4H, J = 23,3, 8,4 Hz, Ar), 7,62 – 7,33 (m, 10H, Ar).

¹³C BMR (CDCl₃, δ, m.d.) 129,89, 129,51, 127,50, 127,23, 127,12, 126,87, 125,80, 124,73, 123,96, 121,50, 121,41, 119,34, 77,35, 77,03, 76,71.

Bis[4-{3-(4-difenilaminofenil)karbazol-9-il}fenil]sulfonas buvo sintetintas pagal literatūroje nurodomą metodiką.^[18]

0,5 g (1,22 mmol) 3-[4-(difenilamino)fenil]-9H-karbazolo, 0,09 g (3,75 mmol) natrio hidrido ir 0,15 g (0,59 mmol) bis(4-fluorofenil)sulfono buvo suberta į Šlenko kolbą. Mišinys buvo maišomas ir vakuumuojamas. Baigus vakuumuoti kolba užpildoma azotu ir mišinys ištirpinamas supilant 10 ml DMF. Reakcija vykdoma 100 °C temperatūroje azoto terpėje 24 valandas. Reakcija patikrinama plonasluoksnės chromatogarfijos metodu, eliuentas tetrahidrofuranas : heksanas – 1:5. Reakcijai įvykus, mišinys sulašinamas į šaltą distiliuotą vandenį. Produktas ekstrahuojamas THF, organinę frakciją plaunant distiliuotu vandeniu su ištirpintu natrio chloridu. Ekstraktas buvo džiovinamas bevandeniu natrio sulfatu. Tirpalas nufiltruotas popieriniu filtru ir adsorbuotas silkageliu. Organinė medžiaga išgryninama kolonėlinės chromatografijos metodu, eliuentas- tetrahidrofuranas : heksanas – 1:5. Gauta 0,18 g baltos spalvos amorfinės medžiagos.

MS (APCI⁺, 20 V): 1035,5 ([M+H], 100 %).

¹H BMR (400 MHz, CDCl3, δ, m.d.) 8,23 (d, 6H, J = 8,3 Hz, Ar), 8,10 (d, 2H, J = 7,7 Hz, Ar), 7,79 (d, 4H, J = 8,4 Hz, Ar), 7,58 (d, 2H, J = 8,1 Hz, Ar), 7,54 – 7,43 (m, 10H, Ar), 7,40 – 7,24 (m, 6H, Ar), 7,19 (s, 8H, Ar), 7,08 (d, 7H, J = 7,7 Hz, Ar), 6,97 (d, 4H, J = 7,0 Hz, Ar).

¹³C BMR (CDCl₃, δ, m.d.) 129,79, 129,27, 127,12, 126,55, 124,33, 121,17, 120,65, 109,88, 77,35, 77,03, 76,71.

Bis[4-{3-(4-karbazol-9-ilfenil)karbazol-9-il}fenil]sulfonas buvo sintetintas pagal literatūroje nurodomą metodiką.^[18]

0,5 g (1,23 mmol) 3-[4-(karbazol-9-il)fenil]-9H-karbazolo, 0,06 g (2,63 mmol) natrio hidrido ir 0,15 g (0,59 mmol) bis(4-fluorofenil)sulfono buvo suberta į Šlenko kolbą. Mišinys buvo maišomas ir vakuumuojamas. Baigus vakuumuoti, kolba užpildoma azotu ir mišinys ištirpinamas, supilant 10 ml DMF. Reakcija vykdoma 100 °C temperatūroje azoto terpėje 24 valandas. Reakcija patikrinama plonasluoksnės chromatogarfijos metodu, eliuentas- tetrahidrofuranas : heksanas – 1:5. Reakcijai įvykus, mišinys sulašinamas į šaltą distiliuotą vandenį. Produktas ekstrahuojamas THF, organinę frakciją plaunant distiliuotu vandeniu su ištirpintu natrio chloridu. Ekstraktas buvo džiovinamas bevandeniu natrio sulfatu. Tirpalas nufiltruotas popieriniu filtru ir adsorbuotas silkageliu. Organinė medžiaga išgryninama kolonėlinės chromatografijos metodu, eliuentas- tetrahidrofuranas : heksanas – 1:5. Gauta 0,33 g baltos spalvos kristalinės medžiagos.

MS (APCI⁺, 20 V): 837,5 ([M+H], 100 %).

¹H BMR (400 MHz, CDCl₃, δ, m.d.): 8,49 (d, J = 1,4 Hz, 2H, Ar), 8,37 (d, 2H, J = 8,5 Hz, Ar), 8,27 (d, 2H, J = 7,7 Hz, Ar), 8,21 (d, 4H, J = 7,7 Hz, Ar), 7,95 (dd, 8H, J = 13,2, 8,5 Hz, Ar), 7,81 (dd, 2H, J = 8,5, 1,6 Hz, Ar), 7,72 (d, 4H, J = 8,4 Hz, Ar), 7,67 – 7,64 (m, 2H, Ar), 7,59 (d, 2H, J = 8,2 Hz, Ar), 7,56 – 7,51 (m, 6H, Ar), 7,51 – 7,39 (m, 8H, Ar), 7,34 (t, 4H, J = 7,0 Hz, Ar), 7,29 (s, 2H, Ar).

¹³C BMR (CDCl₃, δ, m.d.): 142,69, 140,93, 140,68, 140,49, 139,61, 136,50, 133,67, 129,89, 128,64, 127,48, 127,22, 125,99, 125,80, 124,76, 124,11, 123,44, 121,35, 120,73, 120,37, 119,99, 119,14, 110,13, 109,86, 77,36, 77,04, 76,72.

4,4'-Di(3-fenilkabazol-9-il)benzofenonas buvo sintetintas pagal literatūroje nurodomą metodiką.^[18]

0,5 g (2,06 mmol) 3-fenil-9H-karbazolo, 0,16 g (6,67 mmol) natrio hidrido ir 0,21 g (0,96 mmol) 4,4'-difluorobenzofenono buvo suberta į Šlenko kolbą. Mišinys buvo maišomas ir vakuumuojamas. Baigus vakuumuoti, kolba užpildoma azotu ir mišinys ištirpinamas, supilant 10 ml DMF. Reakcija vykdoma 100 °C temperatūroje azoto terpėje 24 valandas. Reakcija patikrinama plonasluoksnės chromatogarfijos metodu, eliuentas- tetrahidrofuranas : heksanas – 1:5. Reakcijai įvykus, mišinys sulašinamas į šaltą distiliuotą vandenį. Produktas ekstrahuojamas THF, organinę frakciją plaunant distiliuotu vandeniu su ištirpintu natrio chloridu. Ekstraktas buvo džiovinamas bevandeniu natrio sulfatu. Tirpalas nufiltruotas popieriniu filtru ir adsorbuotas silkageliu. Organinė medžiaga išgryninama kolonėlinės chromatografijos metodu, eliuentas- tetrahidrofuranas - 1:5. Gauta 0,27 g geltonos spalvos kristalinės medžiagos.

MS (APCI⁺, 20 V): 664,55 ([M+H], 100 %).

¹H BMR (400 MHz, CDCl₃, δ, m.d.): 8,35 (d, 2H, J = 40,3 Hz, Ar), 8,12 (dd, 6H, J = 15,0, 9,2 Hz, Ar), 8,06 – 7,86 (m, 2H, Ar), 7,79 – 7,59 (m, 8H, Ar), 7,58 – 7,35 (m, 8H, Ar), 7,28 (dd, 4H, J = 17,6, 10,4 Hz, Ar), 7,18 (s, 2H, Ar).

¹³C BMR (CDCl₃, δ, m.d.): 131,96, 128,87, 127,39, 126,39, 125,80, 120,70, 119,02, 111,82, 109,97, 77,36, 77,04, 76,72.

4,4'-Di(3-naftilkabazol-9-il)benzofenonas buvo sintetintas pagal literatūroje nurodomą metodiką.^[18]

0,6 g (2,05 mmol) 3-naftil-9H-karbazolo, 0,09 g (3,75 mmol) natrio hidrido ir 0,21 g (0,96 mmol) 4,4'-difluorobenzofenono buvo suberta į Šlenko kolbą. Mišinys buvo maišomas ir vakuumuojamas. Baigus vakuumuoti, kolba užpildoma azotu ir mišinys ištirpinamas, supilant 10 ml DMF. Reakcija vykdoma 100 °C temperatūroje azoto terpėje 24 valandas. Reakcija patikrinama plonasluoksnės chromatogarfijos metodu, eliuentas- tetrahidrofuranas : heksanas – 1:5. Reakcijai įvykus, mišinys sulašinamas į šaltą distiliuotą vandenį. Produktas ekstrahuojamas THF, organinę frakciją plaunant distiliuotu vandeniu su ištirpintu natrio chloridu. Ekstraktas buvo džiovinamas bevandeniu natrio sulfatu. Tirpalas nufiltruotas popieriniu filtru ir adsorbuotas silkageliu. Organinė medžiaga išgryninama kolonėlinės chromatografijos metodu, eliuentas- tetrahidrofuranas - 1:5. Gauta 0,42 g geltonos spalvos amorfinės medžiagos. t_d = 451 °C (DSK).

MS (APCI⁺, 20 V): 765,59 ([M+H], 100 %).

¹H BMR (400 MHz, CDCl₃, δ , m.d.): 8,32 (s, 2H, Ar), 8,26 (d, 4H, J = 8,4 Hz, Ar), 8,20 (d, 2H, J = 7,7 Hz, Ar), 8,01 (dd, 4H, J = 26,2, 8,2 Hz, Ar), 7,93 (t, 6H, J = 6,6 Hz, Ar), 7,72 (d, 2H, J = 8,4 Hz, Ar), 7,67 – 7,56 (m, 8H, Ar), 7,54 (d, 2H, J = 7,8 Hz, Ar), 7,51 – 7,44 (m, 2H, Ar), 7,39 (t, 2H, J = 7,4 Hz, Ar), 7,28 (s, 2H, Ar).

¹³C BMR(CDCl₃, δ, m.d.): 141,95, 140,70, 140,64, 139,59, 135,91, 133,92, 133,45, 132,14, 131,99, 128,54, 128,34, 127,48, 127,39, 126,46, 126,26, 126,05, 125,79, 125,47, 124,01, 123,94, 121,93, 120,88, 120,65, 109,98, 109,55, 77,35, 77,03, 76,72.

4,4'-Di{3-[4-(difenilamino)fenil]karbazol-9-il}benzofenonas buvo sintetintas pagal literatūroje nurodomą metodiką.^[18]

0,5 g (1.22 mmol) 3-[4-(difenilamino)fenil]-9H-karbazolo, 0,09 g (3,75 mmol) natrio hidrido ir 0,21 g (0,69 mmol) 4,4'-difluorobenzofenono buvo suberta į Šlenko kolbą. Mišinys buvo maišomas ir vakuumuojamas. Baigus vakuumuoti, kolba užpildoma azotu ir mišinys ištirpinamas, supilant 10 ml DMF. Reakcija vykdoma 100 °C temperatūroje azoto terpėje 24 valandas. Reakcija patikrinama plonasluoksnės chromatografijos metodu, eliuentas- tetrahidrofuranas : heksanas – 1:5. Reakcijai įvykus, mišinys sulašinamas į šaltą distiliuotą vandenį. Produktas ekstrahuojamas THF, organinę frakciją plaunant distiliuotu vandeniu su ištirpintu natrio chloridu. Ekstraktas buvo džiovinamas bevandeniu natrio sulfatu. Tirpalas nufiltruotas popieriniu filtru ir adsorbuotas silkageliu. Organinė medžiaga išgryninama kolonėlinės chromatografijos metodu, eliuentas- tetrahidrofuranas - tetrahidrofuranas : heksanas – 1:3. Gauta 0,36 g geltonos spalvos kristalinės medžiagos.

MS (APCI⁺, 20 V): 959,94 ([M+H], 100 %).

¹H BMR (400 MHz, CDCl₃, δ, m.d.): 8,26 (s, 2H, Ar), 8,12 (d, 4H, J = 8,3 Hz, Ar), 7,75 (d, 4H, J = 8,3 Hz, Ar), 7,59 (t, 2H, J = 7,8 Hz, Ar), 7,55 – 7,48 (m, 8H, Ar), 7,43 – 7,25 (m, 6H, Ar), 7,22 – 7,06 (m, 20H, Ar), 6,96 (t, 4H, J = 7,2 Hz, Ar).

¹³C BMR (CDCl₃, δ, m.d.): 147,80, 141,91, 140,68, 139,47, 135,82, 133,83, 131,94, 129,30, 127,97, 126,35, 124,30, 122,83, 77,36, 77,04, 76,73.

4,4'-Di{3-[4-(karbazol-9-il)fenil]karbazol-9-il}benzofenonas buvo sintetintas pagal literatūroje nurodomą metodiką.^[18]

0,6 g (1,47 mmol) 3-[4-(karbazol-9-il)fenil]-9H-karbazolo, 0,11 g (4,58 mmol) natrio hidrido ir 0,15 g (0,69 mmol) 4,4'-difluorobenzofenono buvo suberta į Šlenko kolbą. Mišinys buvo maišomas ir vakuumuojamas. Baigus vakuumuoti, kolba užpildoma azotu ir mišinys ištirpinamas, supilant 10 ml DMF. Reakcija vykdoma 100 °C temperatūroje azoto terpėje 24 valandas. Reakcija patikrinama plonasluoksnės chromatogarfijos metodu, eliuentas- tetrahidrofuranas : heksanas – 1:5. Reakcijai įvykus, mišinys sulašinamas į šaltą distiliuotą vandenį. Produktas ekstrahuojamas THF, organinę frakciją plaunant distiliuotu vandeniu su ištirpintu natrio chloridu. Ekstraktas buvo džiovinamas bevandeniu natrio sulfatu. Tirpalas nufiltruotas popieriniu filtru ir adsorbuotas silkageliu. Organinė medžiaga išgryninama kolonėlinės chromatografijos metodu, eliuentas- tetrahidrofuranas : heksanas – 1:3. Gauta 0,36 g geltonos spalvos kristalinės medžiagos. t_d = 311 °C (DSK).

MS (APCI⁺, 20 V): 969,46 ([M+H], 100 %).

¹H BMR (400 MHz, CDCl₃, δ , m.d.): 8,39 (d, 2H, J = 6,8 Hz, Ar), 8,16 (dd, 6H, J = 11,6, 8,0 Hz, Ar), 8,09 (d, 4H, J = 7,7 Hz, Ar), 7,82 (dd, 8H, J = 36,3, 7,9 Hz, Ar), 7,71 (t, 2H, J = 7,7 Hz, Ar), 7,62 – 7,56 (m, 6H, Ar), 7,53 (d, 2H, J = 8,2 Hz, Ar), 7,43 (d, 6H, J = 8,1 Hz, Ar), 7,39 – 7,28 (m, 6H, Ar), 7,23 (t, 4H, J = 7,3 Hz, Ar).

¹³C BMR (CDCl₃, δ, m.d.): 140,96, 132,01, 128,66, 127,48, 126,00, 123,41, 120,38, 119,98, 109,90, 77,38, 77,06, 76,74.

2.4. Matricų, turinčių substituotus karbazolo žiedus ir benzofenono fragmentą, sintezė ir charakterizavimas.

3.1.1 schema. Substituotus karbazolo žiedus su benzofenono fragmentu turinčių junginių sintezė.

3.1.1 schemoje pavaizduota junginių **12-15** sintezė. 3-jodkarbazolas **1** buvo susintetintas karbazolo jodinimo reakcijoje acto rūgštyje su KI ir KIO₃. Tada sintezei buvo naudojama Suzuki reakcija, naudojant boro rūgšties (**2-3**) arba boro pinakolo esterio (**5-6**) junginius kartu su medžiaga **1**. 3-fenil-9H-karbazolas **2** buvo susintetintas naudojant 3-jodkarbazolą **1** ir fenilboro rūgštį tetrahidrofurano ir degazuoto vandens mišinyje, esant KOH ir PdCl₂(PPh₃)₂ katalizatoriui. Sintezė vyko azoto terpėje. 3-Naftil-9H-karbazolas **3** ir 3-[4-(trifluorometil)fenil]-9H-karbazolas **4** buvo susintetintas naudojant Suzuki reakciją panašiai kaip ir junginys **2**, naudojant kitais fragmentais substituotą boro rūgštį. 3-naftil-9H-karbazolo **3** gavimo reakcijai vietoje fenilboro rūgšties buvo naudota naftil-1-boro rūgštis, o 4-(trifluorometil)fenil-karbazolui **4** buvo naudota 4-(trifluorometil)fenilboro rūgštis. Gauti junginiai (**2-3**) buvo prijungti prie benzofenono fragmento, naudojant 4,4'-difluorbenzofenoną ištirpintą N,N-dimetilformamide, esant NaH. Sintezė vyko azoto terpėje. Reakcijoje naudojant 3-fenil-9H-karbazolą **3** buvo gautas 4,4'-di(3-fenilkabazol-9-il)benzofenonas **12**. Reakcijoje naudojant 3-naftil-9H-karbazolą **3** buvo gautas 4,4'-di(3-naftilkabazol-9-il)benzofenonas **13**.

4-(Difenilamino)fenil-subtituotas karbazolas 5 buvo gautas reakcijoje naudojant 3-jodkarbazola 1 ir 4-(difenilamino)fenilboro rūgšties pinakolo esterį tetrahidrofurano ir degazuoto vandens mišinyje su KOH ir PdCl₂(PPh₃)₂ sistemos katalizatoriumi. Sintezė vyko azoto terpėje. Atitinkamai reakcijoje vietoje 4-(difenilamino)fenilboro rūgšties pinakolo esterio naudojant 4-(karbazol-9-il)fenilboro rūgšties pinakolo esterį, buvo susintetintas 3-[4-(karbazol-9-il)fenil]-9H-karbazolas 6. Medžiagos 5-6 buvo jungiamos su 4,4'-difluorobenzofenonu ištirpintu DMF, esant NaH. Sintezė vyko azoto terpėje. Reakcijoje naudojant karbazolo darini 5 buvo gautas 4,4°-di{3-[4-(difenilamino)fenil]karbazol-9-il}benzofenonas 14. Atitinkamai sintetinant 4,4'-di{3-[4-(karbazol-9-il)fenil]karbazol-9-il}benzofenona 15 buvo naudojamas 3-[4-(karbazol-9-il)fenil]-9H-karbazolas 6.

Junginių terminės savybės buvo nustatytos DSK ir TGA metodais. Kristalinės medžiagos **12** lydymosi temperatūra buvo nustatyta DSK metodu antrojo kaitinimo metu, t_l buvo 87,4 °C. Naudojant termogravimetrinės analizės metodą, buvo nustatyta destrukcijos temperatūra (t_d), kuri siekė 277 °C. Junginys **13** patvirtintas kaip amorfinė medžiaga. Antrojo kaitinimo metu gauta temperatūra (t_s) buvo 154 °C. TGA metodu gauta junginio **13** t_d yra 451 °C. Junginio **14** DSK ir TGA metodais nustatytos terminės savybės atitinkamai buvo t_d 391 °C, o t_l 126.5 °C. Produktas **15** buvo patvirtintas kaip kristalinė medžiaga, DSK metodu nustatyta lydymosi temperatūra yra 185,2 °C. Jo termogravimetrinės analizės metodu nustatyta destrukcijos temperatūra buvo 311 °C.

Medžiagos **12-14** panaudotos prietaisų emisiniuose sluoksniuose kaip matricos. Šviestukams buvo naudojami įvairūs kiekiai komercinių Ir(ppy)₃ ir 4CzIPN emiterių. Buvo gauti žalią ir geltoną spalvą fluorescuojantys TAPVF ir žalią spalvą fosforescuojantys metalo komplekso OŠD. Prietaiso sluoksniai buvo sudaryti iš ITO anodo, PEDOT:PSS polimero mišinio skylių transportavimui. Ir(ppy)₃ arba 4CzIPN emiterius disperguojant matricose buvo sudaryti emisiniai sluoksniai. TPBi sluoksnis skirtas elektronų pernašai, LiF lydinys jų injekcijai palengvinti, o Al – katodas. Šviestukų struktūra buvo ITO/PEDOT:PSS/ Ir(ppy)₃ arba 4CzIPN disperguoti **12, 13** arba **14** matricose/TPBi/LiF/Al. Matricose buvo disperguota nuo 5 iki 17,5 (masės) % emiterio. 3.1.1 lentelėje nurodytos emisinių sluoksnių konfigūracijos prietaisuose.

Prietaisas	Emisinis sluoksnis
А	Matrica 12 su 7,5 m. % Ir(ppy) ₃
В	Matrica 12 su 10 m. % Ir(ppy) ₃
С	Matrica 12 su 12,5 m. % Ir(ppy) ₃
D	Matrica 12 su 15 m. % Ir(ppy) ₃
Е	Matrica 12 su 5 m. % 4CzIPN
F	Matrica 12 su 7,5 m. % 4CzIPN
G	Matrica 12 su 10 m. % 4CzIPN
Н	Matrica 12 su 12,5 m. % 4CzIPN
Ι	Matrica 14 su 5 m. % 4CzIPN
J	Matrica 14 su 7,5 m. % 4CzIPN
К	Matrica 14 su 10 m. % 4CzIPN
L	Matrica 14 su 12,5 m. % 4CzIPN
М	Matrica 13 su 5 m. % 4CzIPN
N	Matrica 13 su 10 m. % 4CzIPN
0	Matrica 13 su 15 m. % 4CzIPN
Р	Matrica 13 su 17,5 m. % 4CzIPN

3.1.1 lentelė. Prietaisų A-P emisinių sluoksnių konfigūracijos.

3.1.1 paveiksle pavaizduoti A-H prietaisų, turinčių emisiniame sluoksnyje medžiagą **12**, elektroliuminescenciniai spektrai. Iš grafikų matoma, jog matricos santykinis kiekis prietaise nekeitė spalvos bangos.

Pav. 3.1.1 Prietaisų A-H elektroliuminescenciniai spektrai

3.1.2 paveiksle pavaizduoti geltoną spalvą skleidžiančių prietaisų I-L, emisiniame sluoksnyje turinčių matricą **14**, elektroliuminescenciniai spektrai. Matricos koncentracija mažai lėmė prietaiso bangos ilgį. Prietaisų I-L elektroliuminescencinis maksimumas krypo į raudonąją spektro pusę, lyginant su E-H prietaisais, nors ir naudojant tą patį TAPVF emiterį 4CzIPN.

Pav. 3.1.2 prietaisų su I-L eletroliumisenciniai spektrai

3.1.3 paveiksle pavaizduotos šviestukų A-D charakteristikos: skaisčio priklausomybė nuo įtampos(a) ir srovės efektyvumo priklausomybė nuo skaisčio (b).

Pav. 3.1.3 prietaisų A-D charakteristikos. Skaisčio priklausomybė nuo įtampos (a), srovės efektyvumo priklausomybė nuo skaisčio (b).

Prietaisas A pasižymėjo didžiausiu energetiniu, srovės ir išoriniu kvantiniu efektyvumu tarp visų šviestukų su matrica **12** ir emiteriu Ir(ppy)₃. Efektyvumai atitinkamai siekė 12,4 lm/W, 13,9 cd/A ir 3,9 %. Tarp prietaisų A-D didžiausią maksimalų skaistį pasiekė prietaisas C, kuris buvo 6907 cd/m², o žemiausią, 2,5 V įsijungimo įtampą turėjo prietaisas D. Prietaisų detalesnės charakteristikos aprašytos lentelėje 3.1.2.

Prietaisas	Įsijungimo įtampa, V	Maksimalus energetinis efektyvumas, lm/W	Maksimalus srovės efektyvumas, cd/A	Maksimalus IKE, %	Maksimalus skaistis, cd/m2
А	3,0	12,4	13,9	3,9	6232
В	2,7	11,6	12,5	3,5	6243
С	2,6	11,4	12,6	3,5	6907
D	2,5	9,8	11	3,1	6655

3.1.2 lentelė. Prietaisų A-D charakteristikos.

3.1.4 paveiksle pavaizduotos šviestukų E-H charakteristikos: skaisčio priklausomybė nuo įtampos(a) ir srovės efektyvumo priklausomybė nuo skaisčio (b).

Pav. 3.1.4 prietaisų E-H charakteristikos. Skaisčio priklausomybė nuo įtampos (a), srovės efektyvumo priklausomybė nuo skaisčio (b).

Iš prietaisų E-H eksperimentų duomenų matyti, jog didžiausią energetinį efektyvumą (23,1 lm/W) turėjo prietaisas F, didžiausią srovės efektyvumą, 40,1 cd/A, – prietaisas G. Aukščiausią išorinį

kvantinį efektyvumą 9,2 % pasiekė prietaisai F ir G. Žemiausią įsijungimo įtampą (3,0 V) ir didžiausią maksimalų skaistį (6833 cd/m²) turėjo prietaisas H. Prietaisų detalesnės charakteristikos aprašytos lentelėje 3.1.3.

Prietaisas	Įsijungimo įtampa, V	Maksimalus energetinis efektyvumas, lm/W	Maksimalus srovės efektyvumas, cd/A	Maksimalus IKE, %	Maksimalus skaistis, cd/m2
Е	3,9	13,3	26,0	8,5	5067
F	3,8	22,9	40,1	9,2	5371
G	3,5	23,1	29,4	9,2	6541
Н	3,0	18,1	26,0	7,8	6833

3.1.3 lentelė. Prietaisų E-H charakteristikos.

3.1.5 paveiksle pavaizduotos šviestukų I-L charakteristikos: skaisčio priklausomybė nuo įtampos (a) ir srovės efektyvumo priklausomybė nuo skaisčio (b).

Pav. 3.1.5 prietaisų I-L charakteristikos. Skaisčio priklausomybė nuo įtampos (a), srovės efektyvumo priklausomybė nuo skaisčio (b).

Iš prietaisų I-L eksperimentų duomenų matyti, jog didžiausią energetinį, srovės ir išorinį kvantinį efektyvumus turėjo prietaisas J. Efektyvumai siekė 5,9 lm/W, 5,7 cd/A ir 2,5 %. Didžiausią maksimalų skaistį turėjo prietaisas I, kuris viršijo 2758 cd/m². Visų prietaisų I-L įsijungimo įtampa 2,5 V. Prietaisų detalesnės charakteristikos aprašytos lentelėje 3.1.4.

Prietaisas	Įsijungimo įtampa, V	Maksimalus energetinis efektyvumas, lm/W	Maksimalus srovės efektyvumas, cd/A	Maksimalus IKE, %	Maksimalus skaistis, cd/m2
Ι	2,5	5,6	5,4	2,3	5067
J	2,5	5,9	5,7	2,5	5371
K	2,5	4,9	4,7	2,1	6541
L	2,5	4,5	4,4	1,9	6833

3.1.4 lentelė. Prietaisų E-H charakteristikos.

Iš prietaisų M-P eksperimentų duomenų matyti, jog prietaisas O turėjo didžiausią energetinį, srovės ir išorinį kvantinį efektyvumus, kurie atitinkamai buvo 8,4 lm/W, 11,6 cd/A ir 4,5 %, bei mažiausią įsijungimo įtampą 4,5 V. Didžiausią maksimalų skaistį 8667 cd/m² turėjo prietaisas P Prietaisų detalesnės charakteristikos aprašytos lentelėje 3.1.5.

Prietaisas	Įsijungimo įtampa, V	Maksimalus energetinis efektyvumas, lm/W	Maksimalus srovės efektyvumas, cd/A	Maksimalus IKE, %	Maksimalus skaistis, cd/m2
М	4,6	6,0	6,7	2,1	6125
Ν	5,0	5,5	7,1	2,1	7698
0	4,5	8,4	9,5	2,8	8601
Р	5,6	7,3	9,3	2,7	8667

3.1.5 lentelė. Prietaisų E-H charakteristikos.

Prietaisų A-P CIE (x, y) spalvotumo koordinatės pateiktos 3.1.6 lentelėje. Matoma, kad emiterio santykinis kiekis emisiniame sluoksnyje mažai lėmė spalvos bangos ilgio kitimą. Prietaisai A-H ir M-P skleidė žalią šviesą, o prietaisai I-L skleidė geltonos spalvos šviesą.

Eil. nr.	Prietaisas	CIE (x;y)	Eil. nr.	Prietaisas	CIE (x;y)
1.	А	(0,33; 0,61)	9.	Ι	(0,45; 0,49)
2.	В	(0,33; 0,61)	10.	J	(0,45; 0,49)
3.	С	(0,34; 0,61)	11.	K	(0,45; 0,49)
4.	D	(0,34; 0,61)	12.	L	(0,45; 0,49)
5.	Е	(0,27; 0,56)	13.	М	(0,27; 0,55)
6.	F	(0,28; 0,57)	14.	Ν	(0,29; 0,57)
7.	G	(0,28; 0,57)	15.	0	(0,30; 0,58)
8.	Н	(0,29; 0,59)	16.	Р	(0,30; 0,58)

3.1.6 lentelė. Prietaisų A-P CIE spalvotumo koordinatės.

2.5. Matricų, turinčių substituotus karbazolo žiedus ir difenilsulfono fragmentą, sintezė ir charakterizavimas.

3.2.1 schema. Substituotus karbazolo žiedus ir difenillsulfono fragmentą turinčių junginių sintezės schema.

3.2.1 schemoje pavaizduota tikslinių junginių **7-11** sintezė. 3-Jodkarbazolo **1**, 3-fenil-9H-karbazolo **2**, 3-naftil-9H-karbazolo **3**, 4-(difenilamino)fenil-karbazolo **5** ir 3-[4-(karbazol-9-il)fenil]-9H-karbazolo **6** sintezė vykdoma analogiškai kaip 3.1.1 schemoje anksčiau aprašytoje reakcijoje. Tiksliniai šviestukų junginiai (**7-11**) buvo sintetinami iš **2-6** naudojant bis(4-fluorofenil)sulfoną ištirpintą N,N-dimetilformamide, esant NaH. Sintezė vyko azoto terpėje. Reakcijoje naudojant 3fenil-9H-karbazolą **2**, buvo gautas bis(4-(3-fenilkarbazol-9-il)fenil)sulfonas **7**. Atitinkamai, naudojant 3-naftil-9H-karbazolą **3**, buvo gautas bis(4-(3-naftilkarbazol-9-il)fenil)sulfonas **8**. Sintetinant bis[4-{3-(4-trifluorometil)fenilkarbazol-9-il}fenil]sulfoną **9** buvo naudojamas 4-(trifluorometil)fenil-karbazolas **4**. Reakcijoje naudojant 3-[4-(difenilamino)fenil]-9H-karbazolą **5** buvo gautas bis[4-{3-(4-difenilaminofenil)karbazol-9-il}fenil]sulfonas **10**. Sintetinant bis[4-{3-(4-karbazol-9-il}fenil]sulfoną **11** buvo naudojamas 3-[4-(karbazol-9-il)fenil]-9Hkarbazolas **6**. Visų produktų cheminė struktūra patikrinta ¹H BMR, ¹³C BMR ir MS spektrometrijos metodais.

Junginių terminės savybės buvo nustatytos DSK ir TGA metodais. Amorfinės medžiagos **7** stiklėjimo temperatūra buvo nustatyta antrojo kaitinimo metu, t_s buvo 166 °C. Naudojant termogravimetrinės analizės metodą, buvo nustatyta destrukcijos temperatūra (t_d), kuri pasiekė 374 °C. Junginys **8** taip pat buvo gautas kaip amorfinė medžiaga. Antrojo kaitinimo metu gauta t_s yra 177 °C. TGA metodu gauta t_d buvo 392 °C. Atitinkamai amorfinio junginio **9** terminės savybės buvo: t_s – 152 °C ir t_d – 369 °C. Junginio **10** DSK ir TGA metodais nustatytos terminės savybės atitinkamai buvo t_d – 429 °C ir t_s – 194 °C. Geriausias termines savybės tarp difenilsulfono fragmentą turinčių medžiagų pasiekė produktas **11**. Diferencinės skenuojamosios kalorimetirjos metodu nustatyta destrukcijos temperatūra viršija 443 °C.

Pav. 3.2.1 Medžiagos 11 antrojo kaitinimo DSK kreivė, kaitinimo greitis 10 °C/min

Medžiagos **7**, **8**, **9** ir **11** panaudotos prietaisų emisiniuose sluoksniuose kaip matricos. Šviestukams buvo naudojami įvairūs kiekiai komercinio 4CzIPN emiterio. Prietaiso sluoksniai buvo sudaryti iš ITO anodo, PEDOT:PSS polimero skylių transportavimui. 4CzIPN emiterį disperguojant matricose buvo sudaryti emisiniai sluoksniai. TPBi sluoksnis skirtas elektronų pernašai, LiF lydinys jų injekcijai palengvinti, o Al sluoksnis yra katodas. Šviestukų struktūra buvo ITO/PEDOT:PSS/ 4CzIPN disperguoti **7-9** arba **11** matricose/TPBi/LiF/Al. Matricose buvo disperguota nuo 3 iki 15 % emiterio. 3.2.1 lentelėje nurodytos emisinių sluoksnių konfigūracijos prietaisuose.

Prietaisas	Emisinis sluoksnis
R	Matrica 7 su 5 m. % 4CzIPN
S	Matrica 7 su 10 m. % 4CzIPN
Т	Matrica 7 su 15 m. % 4CzIPN
U	Matrica 8 su 5 m. % 4CzIPN
V	Matrica 8 su 10 m. % 4CzIPN
Z	Matrica 8 su 15 m. % 4CzIPN
AA	Matrica 9 su 5 m. % 4CzIPN
AB	Matrica 9 su 10 m. % 4CzIPN
AC	Matrica 9 su 15 m. % 4CzIPN
AD	Matrica 11 su 3 m. % 4CzIPN
AE	Matrica 11 su 5 m. % 4CzIPN
AF	Matrica 11 su 7,5 m. % 4CzIPN
AG	Matrica 11 su 10 m. % 4CzIPN
AH	Matrica 11 su 12,5 m. % 4CzIPN
AI	Matrica 11 su 15 m. % 4CzIPN

3.2.1 lentelė. Prietaisų R-AI emisinių sluoksnių konfigūracijos.

3.2.2 paveiksle pavaizduoti R-AI prietaisų, turinčių emisiniame sluoksnyje disperguotą medžiagą 4CzIPN, elektroliuminescenciniai spektrai. Iš grafikų matoma, jog skirtingų junginių matricos nelėmė spalvos bangos ilgio kitimo, galima teigti, jog šviesos spalvą lėmė tik emiteris.

Pav. 3.2.2 Prietaisų R-AI elektroliuminescenciniai spektrai

Pav. 2.2.3 prietaisų R-AI srovės efektyvumo priklausomybė nuo skaisčio.

Iš prietaisų R-T eksperimentų duomenų matyti, jog didžiausią maksimalų srovės (3.2.3 pav.) ir išorinį kvantinį efektyvumus turėjo prietaisas S. Efektyvumai siekė 11,6 cd/A ir 4,5 %. Didžiausią maksimalų skaistį turėjo prietaisas T, kuris viršijo 5727 cd/m². Taip pat šis prietaisas turėjo mažiausią įsijungimo įtampą, 4,8 V esant 1000 cd/m² skaisčiui, ir didžiausią maksimalų energetinį efektyvumą 10,1 lm/W. Prietaisų detalesnės charakteristikos aprašytos lentelėje 3.2.2.

Prietaisas	Įsijungimo įtampa, V	Maksimalus energetinis efektyvumas, lm/W	Maksimalus srovės efektyvumas, cd/A	Maksimalus IKE, %	Maksimalus skaistis, cd/m2
R	6,0	3,8	6,0	1,9	3976
S	5,7	9,1	11,6	4,5	4333
Т	4,8	10,1	11,2	3,3	5727

3.2.2 lentelė. Prietaisų R-T charakteristikos.

Iš prietaisų U-Z eksperimentų duomenų matyti, jog didžiausią maksimalų energetinį 14,0 lm/W, srovės 15,6 cd/A ir išorinį kvantinį (4,6 %) efektyvumus bei skaistį (3925 cd/m²) turėjo prietaisas V. Prietaisas Z turėjo mažiausią veikimo įtampą, esant technologiškai svarbiam1000 cd/m² skaisčiui, kuri buvo 4,9 V. Lentelėje 3.2.3 aprašytos prietaisų detalesnės charakteristikos.

Prietaisas	Įsijungimo įtampa, V	Maksimalus energetinis efektyvumas, lm/W	Maksimalus srovės efektyvumas, cd/A	Maksimalus IKE, %	Maksimalus skaistis, cd/m2
U	6,1	3,4	5,1	1,6	2166
V	5,0	14,0	15,6	4,6	3925
Z	4,9	10,3	14,7	3,9	3423

3.2.3 lentelė. Prietaisų U-Z charakteristikos.

Lyginant prietaisus AA-AC, pastebėta, kad prietaisas AB pasižymėjo didžiausiu energetiniu, srovės ir išoriniu kvantiniu efektyvumu tarp visų šviestukų su matrica **9**. Efektyvumai atitinkamai siekė 20,8 lm/W, 33,1 cd/A ir 13,7 %. Tarp šių prietaisų didžiausią maksimalų skaistį ir mažiausią veikimo įtampą, esant 1000 cd/m² skaisčiui, pasiekė prietaisas AC, kurio duomenys atitinkamai buvo 2823 cd/m² ir 5,2 V. Prietaisų detalesnės charakteristikos aprašytos lentelėje 3.2.4.

Prietaisas	Įsijungimo įtampa, V	Maksimalus energetinis efektyvumas, lm/W	Maksimalus srovės efektyvumas, cd/A	Maksimalus IKE, %	Maksimalus skaistis, cd/m2
AA	7,6	8,1	15,8	5,3	1525
AB	6,0	20,8	33,1	13,7	2176
AC	5,2	9,0	14,5	3,9	2823

3.2.4 lentelė. Prietaisų AA-AC charakteristikos.

Iš prietaisų AD-AI eksperimentų duomenų matyti, jog prietaisas AD turėjo mažiausią veikimo įtampą, esant 1000 cd/m². Didžiausią maksimalų energetinį, srovės, išorinį kvantinį efektyvumus ir maksimalų skaistį turėjo prietaisas AH, kurio duomenys atitinkamai buvo 39,9 lm/W, 44,7 cd/A, 14,1 % ir 16220 cd/m². Prietaisų detalesnės charakteristikos aprašytos lentelėje 3.2.5.

Prietaisas	Įsijungimo įtampa, V	Maksimalus energetinis efektyvumas, lm/W	Maksimalus srovės efektyvumas, cd/A	Maksimalus IKE, %	Maksimalus skaistis, cd/m2
AD	4,3	27,2	30,3	9,8	5659
AE	6,3	30,5	38,9	12,0	12200
AF	6,9	33,1	35,7	10,8	10470
AG	6,1	35,7	38,5	11,5	14460
AH	5,2	39,9	44,7	14,1	16220
AI	5,6	26,3	29,0	8,7	13550

3.2.5 lentelė. Prietaisų AD-AI charakteristikos.

Prietaisų R-AI CIE (x, y) spalvotumo koordinatės pateiktos 3.2.6 lentelėje. Matoma, kad emiterio santykinis kiekis emisiniame sluoksnyje mažai keitė skleidžiamą spalvą. Prietaisai R-AI skleidė žalios spalvos šviesą.

Eil. nr.	Prietaisas	CIE (x;y)	Eil. nr.	Prietaisas	CIE (x;y)
1.	R	(0,28; 0,56)	9.	AC	(0,29; 0,58)
2.	S	(0,27; 0,56)	10.	AD	(0,25; 0,55)
3.	Т	(0,30; 0,58)	11.	AE	(0,27; 0,58)
4.	U	(0,25; 0,53)	12.	AF	(0,28; 0,58)
5.	V	(0,32; 0,57)	13.	AG	(0,29; 0,59)
6.	Z	(0,30; 0,57)	14.	AH	(0,29; 0,59)
7.	AA	(0,27; 0,56)	15.	AI	(0,30; 0,59)
8.	AB	(0,29; 0,57)			

3.2.6 lentelė. Prietaisų R-AI CIE spalvotumo koordinatės.

3. Rekomendacijos

3.1. Substituotų karbazolų ir benzofenono arba difenilsulfono darinių gamybos technologinė schema

4.1.1 schemoje pavaizduota substituotų karbazolų ir benzofenono arba difenilsulfono darinių gamybos technologinė schema. Technologinis procesas yra vykdomas periodiškai, atliekant trijų stadijų sintezę. Gamybos schema tinkama visų eksperimento metu susintetintų medžiagų gamyboje. Žaliavų santykiniai kiekiai priklauso nuo sintetinamos medžiagos.

Pirmos stadijos reakcijai į reaktorių R1 patiekiamas 9H-karbazolas ir acto rūgštis. Mišinys reaktoriuje šildomas alyva, kuri kaitinama šildytume Š1 ir tiekiama siurbliu S1, maišomas ir tirpinamas. Ištirpus karbazolui, mišinys atvėsinamas ir į reaktorių tiekiamas KI ir KIO₃. Reakcijos pabaiga tikrinama imant mėginį per reaktoriuje esančią angą MA1. Įvykus reakcijai, gautas produktas 9H-jodkarbazolas PR1 tirpale. Tirpalas išleidžiamas iš reaktoriaus ir tiekiamas siurbliu S2 per filtrą F1, kuriame atskiriamas produktas PR1 nuo neorganinių atliekų. Gautas organinis tirpalas koncentruojamas rotaciniame garintuve RG1. Rotuota acto rūgštis gražinama į reaktorių R1 siurbliu S3. Koncentruotas tirpalas kristalinamas kristalizatoriuje KR1 naudojant izopropanolį. Susidarę kristalai filtruojami filtru F2, izopropanolis siurbliu S4 gražinamas į kristalizatorių KR1. Produkto PR1 kristalai džiovinami džiovyklėje D1 ir vėliau tiekiami į talpyklą T1.

Vykdant antrosios stadijos reakciją reaktorius R2 užpildomas produktu PR1, katalizatoriumi Pd(PPh₃)₂)Cl₂, KOH ir reagentu PR4 – pasirinktu boro rūgšties ar boro pinakolo esterio dariniu, priklausomai nuo galutinio produkto. Reaktoriuje pašalinamas oras siurbliu S7, talpa užpildoma azotu tiekiamu siurbliu S6. Azoto terpėje esantis mišinys ištirpinamas, tiekiant į reaktorių R2 THF ir degazuotą vandenį. Reaktoriuje įjungiama maišyklė ir talpa šildoma alyva, kuri tiekiama siurbliu S5 prieš tai kaitinant šildytuvu Š2. Reakcija tikrinama imant mėginį iš angos MA2. Gautas produktas karbazolo tarpinis darinys PR2. Po reakcijos produktas PR2 išplaunamas iš reaktoriaus tiekiant chloroformą, taip tuo pačiu ištirpinant organinius kristalus. Tirpalas tiekiamas į ekstrahatorių E1, kuriame tiekiant vandenį ir NaCl organinės ir neorganinės medžiagos perskiriamos sluoksniu. Pirmiausia išleidžiamas organinis tirpalas į A1, vėliau vandeninės atliekos išleidžiamos atskiru vamzdynu. Produktas PR2 tirpalas adsorbuojamas nuo vandens adsorberyje A1 naudojant bevandenį Na₂SO₄. Išdžiovintas nuo tirpalas tiekiamas per filtrą F3, kuriame atskiriamas Na₂SO₄. Tirpalas koncentruojamas rotaciniame garintuve RG2. Koncentruotas tirpalas kristalinamas kristalizatoriuje KR2 naudojant heksaną. Gauti kristalai filtruojami filtru F4, nufiltruotas heksanas siurbliu S8 grąžinamas į kristalizatorių KR2. Nufiltruoti kristalai džiovinami džiovyklėje D3. Sausi kristalai tiekiami į talpyklą T2.

Produktas PR2 iš talpyklos T2 kraunamas į reaktorių R3 trečiosios stadijos reakcijai. Reaktoriuje siurbliu S10 pašalinamas oras, terpė užpildoma azotu siurbliu S9. Į reaktorių tiekiamas NaH ir DMF, mišinys maišomas. Pilnai ištirpus produktui PR2, pakraunamas reagentas PR5 – difenilsulfonas arba benzofenonas, priklausomai nuo galutinio produkto. Mišinys kaitinamas pašildyta alyva, iš šildytuvo Š3 tiekiant siurbiu S11. Reakcija tikrinama paėmus mėginį ir angos MA3. Galutinė medžiaga PR3 yra karbazolais substiuoti benzofenono arba disulfono junginiai, kurie siurbliu S12 tiekiami į ekstrahatorių E2. Mišinys gryninamas ekstrahuojant produktą PR3. Ekstrahatoriuje naudojamas vanduo ir NaCl, siekiant sudaryti atskirus organinio ir neorganinio tirpalo sluoksnius. Išvalytas produktas PR3 tiekiamas į adsorberį A2, likęs panaudotas vanduo išleidžiamas kitu vamzdynu.

Adsorberyje A2 adsorbuojamas vanduo į talpyklą tiekiant bevandenį Na₂SO₄. Panaudotas Na₂SO₄ pašalinamas filtru F5. Į tirpalą PR3 tiekiamas silkagelis ir produktas adsobuojamas rotaciniame garintuve RG3. Sausa medžiaga kraunama į silkageliu užpildytą adsorberį A1. Produktas gryninamas naudojant tinkamos koncentracijos eliuentą. Pasišalinęs iš adsorberio A1 eliuentas tikrinamas UV detektoriumi. Mišinys perskiriamas į šalutines medžiagas ir švarų produktą. Eliuentas su šalutinėmis medžiagomis atskiriamas rotaciniame garintuve RG5, tirpalas siurbliu S13 grąžinamas į adsorberį, sausa medžiaga utilizuojama. Švarus produktas nuo tirpalo atskiriamas rotaciniame garintuve RG4, eliuentas siurbliu S13 grąžinamas į koloną A1, sausas produktas PR4 tiekiamas į kristalizatorių. Kristalizatorius KR3 užpildytas metanoliu. Gauti kristalai filtruojami filtru F6 ir tiekiami į džiovyklę D4. Nufiltruotas metanolis siurbliu S14 tiekiamas atgal į kristalizatorių KR3. Džiovykloje D4 išdžiovintas produktas sandėliuojamas.

4.1.1 schema. Karbazolo fragmentais substituotų benzofenono arba difenilsulfono darinių gamybos technologinė schema. S – siurblys, R – reaktorius, Š – šildytuvas, F – filtras, RG – rotocinis garintuvas, KR – kristalizatorius, D – džiovykla, T- talpykla, E – ekstrahatorius, A – adsorberis, MA – medžiagų paėmimo anga, TE – termopora.

4. Darbuotojų sauga ir sveikata

4.1. Darbuotojų asmeninės apsaugos priemonės

Siekiant išvengti nelaimingų atsitikimų, susijusių su gamyba, darbo metu būtina naudoti asmenines apsaugos priemones. Tai yra akių, rankų kūno apsauga. 5.1.1 lentelėje nurodytas ženklinimas priemonių, kurios reikalingos darbo zonoje.

5.1.1 lentelė. Darbo zonoje privalomų asmeninių apsaugos priemonių ženklinimas.

Būtina naudoti apsauginius akinius	
Būtina vilkėti apsauginius drabužius	\mathbf{i}
Būtina mūvėti apsaugines pirštines	

Darbo metu naudojamos kenksmingos sveikatai medžiagos, kurių pavojingumas nustatytas pagal reglamentą (EB) Nr. 1907/2006. Medžiagų pavojai nurodomi saugos duomenų lapuose. 5.1.2 lentelėje nurodoma eksperimentų metu naudotų medžiagų galimi pavojai.

Medžiaga	Pavojingumo frazės	Žymėjimas
Karbazolas	Labai toksiška vandens organizmams, sukelia ilgalaikius pakitimus.	
Kalio jodidas	Kenkia organams (skydliaukė), jeigu medžiaga veikia ilgai arba kartotinai (prarijus).	
Kalio jodatas	Gali padidinti gaisrą, oksidatorius; Smarkiai pažeidžia akis.	
Acto rūgštis	Degūs skystis ir garai; Smarkiai nudegina odą ir pažeidžia akis.	
Izopropanolis	Labai degūs skystis ir garai; Sukelia smarkų akių dirginimą; Gali sukelti mieguistumą arba galvos svaigimą.	
Etilacetatas	Labai degūs skystis ir garai; Sukelia smarkų akių dirginimą; Gali sukelti mieguistumą arba galvos svaigimą.	
Heksanas	Labai degūs skystis ir garai; Prarijus ir patekus į kvėpavimo takus, gali sukelti mirtį; Dirgina odą; Gali sukelti mieguistumą arba galvos svaigimą; Įtariama, kad gali pakenkti vaisingumui; Gali pakenkti organams (nervų sistema), jeigu medžiaga veikia ilgai arba kartotinai (įkvėpus); Toksiška vandens organizmams, sukelia ilgalaikius pakitimus.	
Fenilboro rūgštis	Kenksminga prarijus.	
Bis(trifenilfosfin)paladžio(II) dichloridas	Nepavojinga medžiaga ar mišinys pagal reglamentą (EB) Nr. 1272/2008.	

5.1.2 lentelė. Eksperimento metu naudotų medžiagų pavojingumo frazės ir žymėjimai.

Kalio šarmas	Gali ėsdinti metalus; Kenksminga prarijus; Smarkiai nudegina odą ir pažeidžia akis.	
Tetrahidrofuranas	Labai degūs skystis ir garai; Kenksminga prarijus; Sukelia smarkų akių dirginimą; Gali dirginti kvėpavimo takus; Įtariama, kad sukelia vėžį.	
Natrio sulfatas	Smarkiai pažeidžia akis.	
Chloroformas	Kenksminga prarijus; Dirgina odą; Sukelia smarkų akių dirginimą; Toksiška įkvėpus; Įtariama, kad gali sukelti vėžį; Įtariama, kad gali pakenkti negimusiam vaikui; Kenkia organams, jeigu medžiaga veikia ilgai arba kartotinai.	
Naftalen-1-boro rūgštis	Dirgina odą; Sukelia smarkų akių dirginimą; Gali dirginti kvėpavimo takus.	
Natrio hidridas	Kontaktuodami su vandeniu išskiria degias dujas, kurios gali savaime užsidegti; Gali ėsdinti metalus; Smarkiai nudegina odą ir pažeidžia akis.	
Bis(4-fluorofenil) sulfonas	Nepavojinga medžiaga ar mišinys pagal reglamentą (EB) Nr. 1272/2008.	
N,N-dimetilformamidas	Degūs skystis ir garai; Kenksminga susilietus su oda arba įkvėpus; Sukelia smarkų akių dirginimą; Gali pakenkti negimusiam kūdikiui.	
Dichlormetanas	Dirgina odą; Sukelia smarkų akių dirginimą; Gali sukelti mieguistumą arba galvos svaigimą; Įtariama, kad sukelia vėžį.	<
Natrio chloridas	Nepavojinga medžiaga ar mišinys pagal reglamentą (EB) Nr. 1272/2008.	
4-(trifluorometil)fenilboro rūgštis	Kenksminga prarijus.	
4-(difenilamino)fenilboro rūgšties pinakolo esteris	Nepavojinga medžiaga ar mišinys pagal reglamentą (EB) Nr. 1272/2008.	
9H-karbazol-9-(4-fenil) boro rūgšties pinakolo esteris	Nepavojinga medžiaga ar mišinys pagal reglamentą (EB) Nr. 1272/2008.	
4,4'-difluorobenzofenonas	Kenksminga prarijus; Dirgina odą; Sukelia smarkų akių dirginimą; Gali dirginti kvėpavimo takus; Toksiška vandens organizmams, sukelia ilgalaikius pakitimus.	
Acetonas	Labai degūs skystis ir garai; Sukelia smarkų akių dirginimą; Gali sukelti mieguistumą arba galvos svaigimą.	
Metanolis	Labai degūs skystis ir garai; Toksiška prarijus, susilietus su oda arba įkvėpus; Kenkia organams (akis).	
Distiliuotas vanduo	Nepavojinga medžiaga ar mišinys pagal reglamentą (EB) Nr. 1272/2008.	
Azoto dujos	Turi slėgio veikiamų dujų, kaitinant gali sprogti; Turi atšaldytų dujų, gali sukelti kriogeninius nušalimus arba pažeidimus	\Diamond

Išvados

- Susintetinti substituoto karbazolo fragmentus turintys benzofenono dariniai. Medžiagos identifikuotos branduolių magnetinio rezonanso ir masių spektroskopijos metodais. Medžiagų terminės savybės nustatytos diferencinės skenuojamosios kalorimetrijos ir temogravimetrinės analizės metodais, nustatytos sąlyginai aukštos destrukcijos temperatūros. Geriausią išorinį kvantinį efektyvumą turėjo prietaisas su medžiaga su 3-fenilsubstituotu karbazolo fragmentu. Matricoje buvo disperguota nuo 5 iki 12,5 masės procentų komercinio emiterio 4CzIPN. Prietaisų išoriniai kvantiniai efektyvumai siekė 7,8 – 9,2 %.
- 2. Susintetinti substituoto karbazolo fragmentus turintys difenilsulfono dariniai. BMR ir MS spektrometrijos metodais patvirtintos medžiagų struktūros. Ištyrus produktų termines savybes, nustatyta, kad destrukcijos temperatūros buvo panašios į benzofenono fragmentą turinčių medžiagų. Ištyrus difenilsulfono darinių sukurtų prietaisų elektroliuminescencines savybes, nustatytos jų įsijungimo įtampos, maksimalūs skaisčiai, energetiniai, srovės ir išoriniai kvantiniai efektyvumai. Geriausias savybes turėjo organinis šviestukas su bis[4-{3-(4-karbazol-9-ilfenil)karbazol-9-il}fenil]sulfono matrica. Prietaisų su šia matrica išoriniai kvantiniai efektyvumai siekė 8,7 14,1 %, kai emiterio 4CzIPN buvo disperguota matricoje nuo 3 iki 15 masės procentų.
- 3. Sudaryta sintetintų tikslinių medžiagų gamybos technologinė schema, aprašyta darbų sauga, naudotų medžiagų pavojingumo frazės.

Mokslinių veiklų sąrašas

Mokslinių projektų, kuriuose vykdyta veikla, sąrašas

1. Tarptautinės Lietuvos-Latvijos-Taivano mokslinio bendradarbiavimo programos projektas "Naujos struktūros elektroaktyvios medžiagos efektyviems fosforescuojantiems organiniams šviestukams". Pareigos - projekto inžinierius.

Straipsnis Web of Science duomenų bazės leidiniuose, turinčiuose citavimo indeksą

 Tavgeniene, D., Blazevicius, D., Eidimtas, M., Krucaite, G., Zhang, B., Sutkuviene, S., Grigalevicius, S. (2020). Phenoxazines having various electron acceptor or donor fragments as new host materials for green phosphorescent OLEDs. *Dyes and Pigments*, 172(March 2019), 107839. https://doi.org/10.1016/j.dyepig.2019.107839

Konferencijų pranešimų medžiagoje paskelbti straipsniai

 Daiva Tavgeniene, Dovydas Blazevicius, Marius Eidimtas, Gintare Krucaite, Baohua Zhang, Simona Sutkuviene, Saulius Grigalevicius. New Structure Host Materials for Phosphorescent OLED Devices. XII International Conference "Electronic Processes in Organic and Inorganic Materials" (ICEPOM-12). June 1-5, 2020, Kamianets-Podilskyi, Ukraine.

Literatūros sąrašas

- 1. Will, P., Reineke, S., Semiconductor, O., & Cells, O. S. (n.d.). Organic light-emitting diodes Organic Light-Emitting Diode. 2.
- 2. Wong, M. Y., & Zysman-Colman, E. (2017). Purely Organic Thermally Activated Delayed Fluorescence Materials for Organic Light-Emitting Diodes. Advanced Materials, 29(22). https://doi.org/10.1002/adma.201605444. 1.
- 3. Tyagi, P., Srivastava, R., Giri, L. I., Tuli, S., & Lee, C. (2016). Degradation of organic light emitting diode: Heat related issues and solutions. Synthetic Metals, 216, 40–50. https://doi.org/10.1016/j.synthmet.2015.10.016. 1.
- 4. B. Minaev, G. Baryshnikov, H. Agren, Phys. Chem. Chem. Phys. 2014, 16, 1719.
- 5. H. Xu, R. Chen, Q. Sun, W. Lai, Q. Su, W. Huang, X. Liu, Chem. Soc. Rev. 2014, 43, 3259.
- 6. Y. Zhang, J. Lee, S. R. Forrest, Nat. Commun. 2014, 5, 5008.
- 7. X. Cai, X. Li, G. Xie, Z. He, K. Gao, K. Liu, D. Chen, Y. Cao, S.-J. Su, Chem. Sci. 2016, 7, 4264.
- 8. J Phys Chem B. 2015 Feb 12;119(6):2566-75. doi: 10.1021/jp508723d
- 9. Xue, P., Wang, P., Chen, P., Yao, B., Gong, P., Sun, J., Zhang, Z., & Lu, R. (2017). Bright persistent luminescence from pure organic molecules through a moderate intermolecular heavy atom effect. Chemical Science, 8(9), 6060–6065. https://doi.org/10.1039/c5sc03739e
- Gudeika, D., Lee, J. H., Lee, P. H., Chen, C. H., Chiu, T. L., Baryshnikov, G. V., ... & Grazulevicius, J. V. (2020). Flexible diphenylsulfone versus rigid dibenzothiophene dioxide as acceptor moieties in donor-acceptor-donor TADF emitters for highly efficient OLEDs. Organic Electronics, 105733.
- 11. Lee, I., & Lee, J. Y. (2016). Molecular design of deep blue fluorescent emitters with 20 % external quantum efficiency and narrow emission spectrum. Organic Electronics, 29, 160–164. https://doi.org/10.1016/j.orgel.2015.12.001
- 12. Yang, R., Guan, Q., Liu, Z., Song, W., Hong, L., Lei, T., Wei, Q., Peng, R., Fan, X., & Ge, Z. (2018). A Methodological Study on Tuning the Thermally Activated Delayed Fluorescent Performance by Molecular Constitution in Acridine–Benzophenone Derivatives. Chemistry An Asian Journal, 13(9), 1187–1191. https://doi.org/10.1002/asia.201800173
- Huang, B., Ban, X., Sun, K., Ma, Z., Mei, Y., Jiang, W., ... & Sun, Y. (2016). Thermally activated delayed fluorescence materials based on benzophenone derivative as emitter for efficient solutionprocessed non-doped green OLED. Dyes and Pigments, 133, 380-386.
- 14. Tani, K., Yashima, T., Miyanaga, K., Hori, K., Goto, K., Tani, F., ... & Kaji, H. (2018). Carbazole and Benzophenone Based Twisted Donor–Acceptor Systems as Solution Processable Green Thermally Activated Delayed Fluorescence Organic Light Emitters. Chemistry Letters, 47(9), 1236-1239.
- 15. Ledwon, P. (2019). Recent advances of donor-acceptor type carbazole-based molecules for light emitting applications. Organic Electronics, 75(April), 105422. https://doi.org/10.1016/j.orgel.2019.105422
- 16. Liu, W., Zheng, C. J., Wang, K., Chen, Z., Chen, D. Y., Li, F., Ou, X. M., Dong, Y. P., & Zhang, X. H. (2015). Novel Carbazol-Pyridine-Carbonitrile Derivative as Excellent Blue Thermally Activated Delayed Fluorescence Emitter for Highly Efficient Organic Light-Emitting Devices. ACS Applied Materials and Interfaces, 7(34), 18930–18936. https://doi.org/10.1021/acsami.5b05648

- 17. Luo, J., Gong, S., Gu, Y., Chen, T., Li, Y., Zhong, C., Xie, G., & Yang, C. (2016). Multi-carbazole encapsulation as a simple strategy for the construction of solution-processed, non-doped thermally activated delayed fluorescence emitters. Journal of Materials Chemistry C, 4(13), 2442–2446. https://doi.org/10.1039/c6tc00418k
- 18. Li, J., Liao, X., Xu, H., Li, L., Zhang, J., Wang, H., & Xu, B. (2017). Deep-blue thermally activated delayed fluorescence dendrimers with reduced singlet-triplet energy gap for low roll-off non-doped solution-processed organic light-emitting diodes. Dyes and Pigments, 140, 79–86. https://doi.org/10.1016/j.dyepig.2017.01.036
- 19. D. Zhang, L. Duan, Y. Zhang, M. Cai, D. Zhang, Y. Qiu, Light: Sci. Appl 2015, 4, e232.
- 20. W. Song, J. Y. Lee, J. Phys. D: Appl. Phys. 2015, 48, 365106
- 21. W. Song, I. H. Lee, S.-H. Hwang, J. Y. Lee, Org. Electron. 2015, 23, 138
- 22. Y. J. Cho, K. S. Yook, J. Y. Lee, Sci. Rep. 2015, 5, 7859.
- 23. Dubey, D. K., Sahoo, S., Wang, C. W., & Jou, J. H. (2019). Solution process feasible highly efficient white organic light emitting diode. Organic Electronics, 69(March), 232–240. https://doi.org/10.1016/j.orgel.2019.03.001
- 24. Kovacic, M., Will, P.-A., Lipovšek, B., Topic, M., Lenk, S., Reineke, S., & Krc, J. (2018). Improved light outcoupuling of organic light-emitting diodes by combined optimization of thin film layers and external textures. May 2018, 33. https://doi.org/10.1117/12.2306808
- 25. Li, Y., Shi, T., Gao, X., & Tu, G. (2019). The fabrication of nanostructures with a large range of dimensions and the potential application for light outcoupling in organic light-emitting diodes. Journal of Micromechanics and Microengineering, 29(3). https://doi.org/10.1088/1361-6439/aaee08
- 26. Tsang, D. P. K., & Adachi, C. (2016). Operational stability enhancement in organic light-emitting diodes with ultrathin Liq interlayers. Scientific Reports, 6, 1–10. https://doi.org/10.1038/srep22463
- 27. Tucker, S. H. J. Chem. Soc. 1926, 1, 548.
- 28. Jia, B., Lian, H., Chen, Z., Chen, Y., Huang, J., & Dong, Q. (2017). Novel carbazole/indole/thiazole-based host materials with high thermal stability for efficient phosphorescent organic light-emitting diodes. Dyes and Pigments, 147, 552–559. https://doi.org/10.1016/j.dyepig.2017.08.051